# Tə mbleđunitə

e

# Thəsimeve tə Kəštêna

per

skołə tə para tə Škypəniəsə.

Škała e tretə.

BKSH

BKSH

Tə mbleđunitə

e

# Mbəsimeve tə Kəštêna

per

## školə tə para tə Śkypəniəsə.

Škała e tretə.

BKSH

BKSH

# Mbəsimi i kəštênə

## per rênd tə katertə.

---

## Pjesa e parə.

### Permbî Hyjndérimina, o ndérimin' e Tenzot.

*Mbəsimi i parə.*

Nevoja me ndérue Zotinə me vepəra.

**P. Ška peršîən Hyjndérimi?**

Ǵ. Hyjndérimi peršîən Feənə, Špnesenə, Aðəriminə, Daštəniənə ki do tə kena per tə maðinə Zot, e tə diftuemitə tə perjaštem tə tyne me vepəra.

**P. Sá nduerš âšt Hyjndérimi?**

Ǵ. Hyjndérimi âšt dý nduerš: ńêni i perjaštem, tjetəri i permbrêndəšem. Hyjndérimi i permbrêndəšem âšt kúr besojmə, špnesojmə, aðərojmə e duemə tə maðinə Zot nə mênde e nə Zêmerə t' onə; i perjaštəmi, kúr ndérimin' e mêndesə e tə zemerəsə s' onə e diftojmə perjašta me vepəra.

**P. A âšt i nevojəšem ndérimi i perjaštem?**

Ǵ. Hyjndérimi i perjaštem â krejt i nevojəšem, per dý arəsye: 1. Me diftue e me bâə dišmiə se nieri, jo več kah špírti, por eðè kah korpi âšt kryekput prei Tenzot;

2. pse nieri nuk âšt več špírt, por ká eđè korp, e prandej ká nevojə per sênde ki šifen' e prekenə me čue mêndenə e me mâřə vešt punət' e peršpiršəme e ki nuk šifenə.

**P. Č' farə dobijet kena prei Hyjndérimit tə perjaštem?**

Ġ. Hyjndérimi i perjaštem na bje tə mira šum. 1. Na holon mêndenə e na bân me mâřə vešt mbə ńi məndyrə ki šifetə me sỹ e preketə me dorə kþélimet' e Feəsə sêjtə, bje fjala: me fugure; 2. Hiješon zêmərenə t' onə tui kułue diširet' e sája e tui ja pštetə tə mađit Zot; 3. Škundə mênde e zêmerə, tui i sjełə kah Zoti, me mađniə e bukuriə tə sielmeve (ceremonie), t' zakoneve tə kišəsə e tə festave; škurt: Hyjndérimi i perjaštem e bân nierinə mã tə mirə kah Zoti, tui i štîə nə mênd pá daə perlimetə me tə mađinə Zot, uzdajenə mbə tê, e pse jena nə ketə šekuł.

**P. Ška janə tə Sielmetə?**

Ġ. Tə sielmetə janə do punə ki šifenə me sỹ, por tə kþélta, vûe me diftue šeš e mã me mađniə ndérimin' e perjaštem, e me čue mã mirə mênden' e tə kəstênit kah i mađi Zot.

**P. A duhetə me i pelkye e me i ndérue tə sielmet' e Kišəsə?**

Ġ. Tə sielmet' e Kišəsə duhetə me i pelkye e me i ndérue pse filimi i tyne âšt i hyjnuəšem, pse prei soš na řjeđinə šum tə mira, e ne e mbram pse me ta i epetə lavd e ndérə tə mađit Zot.

**P. Ška na e difton dobiən' e lulzimin' e Hyjndérimit tə perjaštem?**

Ġ. Na diftojnə Kišətə, Festatə, ditt' e diele, Zyret' e hyjmušəme, Kangətə e šugurueme, Meša šêjte; kəta

tə tana na diftojnə bukuriən' e dobiən' e Hyjndérimit tə perjaštem.

*Mbəsimi i dytə.*

Permbĭ Kišə.

**P. Ška janə Kišətə?**

Ġ. Kišətə janə tə šugurueme o tə faluna Tenzot, kû mbəliđetə kəštênimi me krye punət' e hyjnuešəme tə Feəsə.

**P. Ška šêńojnə Kapelat' a Uratorətə nen tokə, ki šifenə nder disá Kišə?**

Ġ. Uratorətə nen tokə, ki ġindenə nen Ltér tə mađ tə disá Kišəve tə močəme, na štîjnə nə mênd špelatə, ki dikû tə močəmitə čilšinə nen tokə me voŕue tə dekunitə e me bâə punət' e Feəsə, e kû u mbəšehšinə eđè ató vetə prei friget tə krajlave tə páfeə, ki kerkošinə tə kəštênətə me i mûndue per arəsye tə Feəsə tə Jezu Krištit.

**P. Pse ká Lteri ńi formə tə gjatə e tə nguštə porsĭ voŕ?**

Ġ. Lteri ká formenə porsi voŕ me na štîə nder mênd se heret Lterətə kan kênə voŕet' e Martirəve o tə Dišmiətarəve; e prandej eđè sot nə mjedis tə Lterit vêhetə řasa e šugurueme, ki ká mbrêndə eštnat' e šêjtneve, ki kan derđə ġakunə per dišmiə tə Feəsə tə Jezu Krištit.

**P. Pse ndezenə kiratə mbĭ Lterə?**

Ġ. Ndezenə kiratə mbĭ Lterə me diftue stimenə e ndérenə ki kena per tə mađinə Zot, e me permêndə eđè zakonin' e tə kəštênəve tə močem, ki si þamə, ndezšinə kira nder špéla tə tokəsə.

**P. Ška vijnə fuguretə nə Kišə?**

Ġ. Fuguretə nə Kišə vijnə me na mbəsue e me na vûe para sÿš mrekuḷiətə, ḳi i maḍi Zot ká bâə neper ta, fuḳiən' e tyne; e me na štîə nder mênd se šêjtnitə janə tə Bijt' e šêjtesə Kišə Katolike, e na do t' ecimə mbas ġurməš tə tyne.

**P. Ška vijnə Kumonətə?**

Ġ. Kumonətə vijnə me na bâə me diətə se nə Kišə janə tui u pertərîə punət' e hyjnuešəme tə šêjtesə Feə. Kumonətə békohenə e ju ńitetə êməni i ndo 'j šêjtit me šêńue se zâni i kumonəsə âšt si ńi zã prei ḳieḷet, ḳi na þəřet nə Kišə, kû do tə ngasimə me ġiþ zêmerə.

**P. A duhetə me ndêjə nə Kišə me urtiə e me tə peršpíršem?**

Ġ. 1. Po fort, pse Kiša âšt špija e Tenzot e vênd uratəš; 2. pse Zot' ynə ká rândue doren' e vet permbĭ ńatà ḳi kan perbuzə si do atə vênd šêjt; 3. pse nder Kišna šofimə šymətyrətə mã tə mrekuluešəme tə daštəniəsə tə Tenzot, sikursė janə kryḳatə, Lterətə, Arka e šêjtit Sakramênd, Kroní i pagzimit e vêndetə ku řəfehenə tə kəštênətə.

*Mbəsimi i tretə.*

Permbĭ dit Festa e dit tə Diele.

**P. Ška janə festatə?**

Ġ. Festatə janə dit kuštue vepərave tə peršpíršəme, dit gazmêndit šêjt, dit m' u mbəleḍə nieri me bâə punət' e Feəsə Festatə kan kênə ġiþmonə, si nə liġə tə močəme aštû nə liġə tə reə.

**P. Ška šênojnə festat' e populit tə Čfutniəsə?**

Ġ. Festat' e populit tə Čfutniəsə šêńojnə tə mirat' e məđája ki Zot' ynə i ká pasə bâə atí populˌ.

**P. Ška šêńojnə Festat' e tə Kəštênəve?**

Ġ. Festat' e tə Kəštenəve šêńojnə kþélimetə mã tə məđája tə Feəsə šêjte e mbəsimet' e Jezu Krištit, tə Zojəsə sə békueme e tə šêjtnave.

**P. Č' farə dobijet e č' farə tə miraš kena prei festaš?**

Ġ. Dobiət' e tə miratə, ki kena prei festaš, janə: 1. me ndezə zêmərenə t' onə kah i mađi Zot, tui ja diətə tə miratə ki na ká bâə e na bân prórə e per čas, e ki festatə na i štijnə nder mênd; 2. na štŷjnə me mâřə mbrapa vyrtytet' e šêjtnave; 3. na apinə pušim prei mũnditə ki kena hjekə tui punue javəsə; e tui mbájtə festatə šêjtnojmə mũndinə t' onə, e dzerimə prei Tenzot békimînə mbĩ tê.

**P. Č' farə vepəraš tə peršpíršəme na duhetə me bâə nder dit festa?**

Ġ. Permbĩ tə ġiþa Kiša šêjte na šterngon me paə Mešə me tə peršpíršem; e do tə mundohena eđè me ju avitə špeš Sakramêndeve; me ndie mbəsimin' e kəštênə, predkunə, e m' u ġetə nder tjera zyre tə hyjnuešəme; m' u đane mbas uratəš e me bâə vepəra tə məšieršəme per tə mirə tə šokəve t' onə.

**P. Prei sə na duhetə m' u ruejtə mã fort nder dit festa?**

Ġ. Nder dit festa na duhetə m' u ruejtə sidomos prei mkatit e prei ġiþška na bân me řəšitə nə mkat, sikursè janə mejhanatə, šêndet' e řezikšəme, e šum tjera punə tə kəkija.

**P. Č' ditə tə javəsə mbájnə tə kəštênətə per festə?**

Ġ. Tə kəštênətə mbájnə per festə diten' e diele, porsi Čfutnitə mbajšinə tə štundenə.

**P. Ška âšt prá dita e diele?**

Ġ. Dita e diele âšt ńi ditə kuštue mbə ńi məndyrə tə posáčəme šerbimit tə Tenzot.

**P. Pse Zot' ynə ká pasə urđənue motit me mbájtə diten' e štunde?**

Ġ. Zot' ynə ká pasə urđənue motit me šêjtnue diten' e štunde me mbájtə pá prâə mêndimin' e tə kriuemitə tə šekulit, persè i maði Zot tə štundenə pušoj prei sə kriuemitə, e do me þanə se n' atə ditə prâni me kriue mbə ńi məndyrə tə posáčəme.

**P. Pse nə vênd tə štundesə âšt kitə m' u mbájtə dita e diele?**

Ġ. Dita e štunde kje ndəřue prei Apostujš e prei Kišəsə šêjte nə ditə tə diele me šêńue tə ńálunit' e Jezu Krištit, e tə zdrypunit' e Špírtit Šêjt, ki ndođne nə ditə tə diele.

**P. Kû kište me kênə mirə me paə Mešə nə ditə tə diele?**

Ġ. Âšt mirə me paə Mešə ditenə diele nə Kišə tə Famuliəsə, si ká kênə č' motit.

*Mbəsimi i katertə.*

Permbî Mešə tə famuliəsə.

**P. Per č' arəsye âšt mã mirə me paə Mešen' e famuliəsə nə ditə tə diele?**

Ġ. Arəsyja mã e parə me paə Mešen' e famuliəsə nə ditə tə diele âšt pse mb' atə Mešə na spjegohetə Uńíli šêjt.

**P. A nuk âšt ġiþ ńi me ndie spjegimin' e Uńiłit mbə č' do Kišə tjeterə?**

Ġ. Nuk âšt ġiþ ńi; e para punə, pse mbəsimetə ki nepenə prei Priftit tə Famuliəsə janə ndima mã e parə ðanə prei Kišəsə šêjte, e porositə prei sájə, me sjełə mbarə famuliənə kah řuga e Zotit; e dyta pse mbassì Prifti i famuliəsə ká perlim me mbəsue popułinə, predikimet' e mbəsimet' e tija kan fukiə e hír me dzjeřə fryt mã šum; ne e mbram pse nə predk tə famuliəsə léčitenə urðənimet' e Kišəsə šêjte, Festatə, məńiłetə e ġiþ ča i perket šerbimit tə Tenzot.

**P. Per kê e þotə Mešenə Prifti i famuliəsə?**

Ġ. Nder festa Prifti i famuliəsə ká perlim me þanə Mešenə per popuł tə vet; e kəjo âšt per né ńi arəsye mã e maðe me paə Mešen' e famuliəsə nder dit festa.

**P. Si do t' a kujtojmə na famuliənə?**

Ġ. Famuliənə do t' a kujtojmə porsì ńi zêmerə ki mbəleð baškə šum špija tə šperdaəme, ki i perkasinə tə maðesə Šokmə, ki âšt Kiša Katolik; do t' a kujtojmə porsì ńi krue prei kah řjeðinə mbəsimet' e Sakramêndetə.

**P. Ška do tə bâjnə ġiþ i ciłi popuł per famuliə tə vet?**

Ġ. Popułit i duhetə, sá tə mundetə, me kênə dorə ðanə per famuliə tə vet, tui i ndimue priftit tə famuliəsə me e mbájtə kišenə me ndérə e me lulzim, tui zbukurue si Kišenə, aštû Lterinə me petka, kelšêjta e tjera sênde, ki lypenə nder Kišə tə famuliəve.

*Mbəsimi i pështə.*

Permbï Ufice tə hyjnuešəme.

**P. Č' matə þošinə tə kəštênətə baškarišt nder dit festa?**

Ġ. Tə kəštênət' e močemə nder dit festa þošinə sə baškut Psalmitə e kəndimin' e Librave šêjta; e prei andej ká dalə Uficja e hyjnuešəme, ki þonə Nekilat' e Kišəsə šêjte.

**P. Ška âšt prá Uficja e hyjnuešəme?**

Ġ. Uficja e hyjnuešəme âšt tə mbəleđunit' e šum farə uratəš, vûe prei šêjtesə Kišə, e ki Meštarətə i þonə per ġiþ ditə n' êmen tə šêjtesə Kišə. I þonə Ufice, ki do me þanə zyre pse âšt ńi dêtyrə o perlim, ki kena me tə mađinə Zot, i cili na šterngon me e ndérue e me ju falə ndérəsə, e me lypə hiret' e tija.

**P. Ška janə Psalmitə?**

Ġ. Psalmitə janə kangə tə šugurueme, škrue mã tə šumətə prei šêjtit David Profetəsə, šndritunə prei tə mađit Zot.

**P. Ška janə Himnitə?**

Ġ. Himnitə janə do kangə tə šugurueme nə ndér' e nə lavd tə Tenzot e tə šêjtnave. Kəto kangə âšt zakoni me i kəndue nə kambə me šêńue se zêmərətə t' ona do tə čohenə prei sə nältit Zot kúr goja kəndon lavdet' e tija.

**P. Ška âšt kanga „Te Deum laudamus"?**

Ġ. Âšt ńi kangə gazmêndit, me tə ciłenə i falena ndérəsə Tenzot per tə mira, ki na ká bâə; e þonə dijetarətə se atə kangə e kan kitə šêjti šə Broz e šêjti š' Agostin.

**P. Ška janə Kəndimetə?**

Ġ. Kəndimetə janə do copa dzjerunə prei tə škruemitə šêjt, prei dijetarəve tə Feəsə e prei kaldzimit tə jetəsə tə šêjtnave, ki ju lutetə festa.

**P. Ška âšt kanga „Magnificat"?**

Ġ. Âšt ńi kangə e ńi profeciə e kþéltə fort, ki Zoja e békueme vetə e ká kitə; e me tê ja diəmə Tenzot e i bâjmə dišmiə tə miratə ki kena prei si.

**P. Mə do zêməra me diətə pse Kiša šêjte i bân zyret' e veta nə gjuhə latine?**

Ġ. Kiša i bân zyret' e veta nə gjuhə latine per šum arəsyena tə mira e fort tə diəšəme. 1. Me e mbájtə ńi feən' e Krištit. Féja âšt ńi e vetəme, e gjuhətə ki flitenə ndəřojnə per ditə; e aštû punət' e feəsə, formať e Sakramêndeve e zakonet' e Kišəsə kišinə eđė atà me ndəřue baškə me gjuhə kah tə mařunitə vešt. 2. Me e mbájtə Feənə, sikursê âšt, katolike; e ńimênd ńi gjuhə e vetəme ki flitetə ġiþ kund nder mbəsime tə Feəsə e nder zyre tə Kišəsə, i avitə mã fort me šoki šojnə tə kəštenət' e ruzolimit, sá do ki janə ġiþ farə kómbeš. 3. Ne e mbram, gjuha latine âšt gjuhə dijetarəš tə holə, e prandej fort i perket maďniəsə tə šêjtesə Kišə.

*Mbəsimi i ġaštə.*

Permbî Sakrific mbarə e permbî Mešə šêjte.

**P. Ška âšt Sakrifici mbarə?**

Ġ. Sakrifici mbarə âšt ńi mbladə e dukšəme, ki i faletə Tenzot, e ki ndo 'j faret ndəřon tə kênunə, me bâə dišmiə tə maďenə puštedə, ki Zot' ynə ká permbî ġiþ kreatyrə, porsi Bâəsi i tyne.

**P. A âšt i nevojəšem Sakrifici?**

Ġ. Sakrifici âšt i nevojəšem me bâə dišmiə tə nẽltenə puštedə, ki Zot' ynə ká permbï ġiþ sênde. E per ńimênd kúr ńi ġâə sênd ndəřon tə kênunə nə ndér' e nə lavd tə maďit Zot, me atə punə vjen si me þanə nieri: O Zot, une e ńof e e bâj dišmiə se ti do mos do jé Zoti i jetəsə e i dekəsə s' ême e tə ġiþ kreatyrəve. Ńištû, po e dzãmə, nə liġə tə močəme per urďen tə Tenzot bâhej Sakrifici me ġak tə baktiəve, e kətà me atə tə prišunə e tə ndəřuem, ki â tə mbytunit' e baktiəsə, diftošinə pušteden' e Tenzot permbï ġiþ kreatyrə, e permbï jet' e dekə tə nieřit.

**P. Kuš e ká pasə vûe Sakrificinə?**

Ġ. E ká pasə vûe Zot' ynə vetə, pse nieri prei védit s' kište mujtə kuř me mêndue se ġaku i baktiəve mund t' i pelkehej Tenzot, e mund tə šlyete mkatetə.

**P. Zot' ynə a i ká pelkye Sakrifict' e baktiəve nə védi?**

Ġ. Zot' ynə nuk i ká pasə pelkye Sakrifict' e baktiəve nə védi, o si me þanə, prei vəjimit ki kišinə atà vetə, por pse išinə šymtyra e ńi Sakrificit tə pámbaruem, ki do tə bâhej ńi ditə, due me þanə, šýmtyra e Sakrificit tə Jezu Krištit nə kryġə.

**P. Sá nduerš Sakrifice kište populi i Israelit?**

Ġ. Populi i Israelit kište kater nduerš Sakrifice: tə parit i þošinə Holokaust o i farəšem (ki diġej faret) ki bâhej me ndérue tə maďinə Zot; tə dytit i þošinə i paġtə, me ju falə ndérəsə per tə mira ki na ká bâə; tə tretit i þošinə pajtimtár, me pasə prei Tenzot tə ndiəmit' e mkatene; tə katertit i þošinə dzjeřəs, ki viəte me dzjeřə prei tə maďit Zot hiret' e nevojəšəme.

**P. Ška bâte populi i Israelit kúr bâhešinə Sakrificetə?**

Ġ. Ġiþmonə populi, baškə me veḱila tə liġəsə, hate ńi pjesə asò kurbanit o þérorjet ḱi i falej Tenzot, me hîə nə šoḱniə me tə maḍinə Zot.

**P. Ciłi âšt Sakrifici i liġəsə sə reə?**

Ġ. Sakrifici i liġəsə sə reə âšt Meša šêjte.

**P. Ška âšt Meša šêjte?**

Ġ. Meša šêjte âšt Sakrifici i Korpit e i Ġakut tə Jezu Krištit, ḱi i faletə Tenzot nen dukə tə bukəs' e tə vênəsə, me na štîe nder mênd Sakrificinə, ḱi kje bâə nə kryġə nə mal tə Kalvarit.

**P. Sakrifici i Mešəsə a âšt ġiþ ńi me Sakrific ḱi kje bâə nə kryġə?**

Ġ. Sakrifici i Mešəsə ġăništ, o kah ana e ġâəsə, âšt ġiþ ńi me Sakrific tə Kryġəsə, porsè məndyra ndəřon, tui kênə se nə Kryġə Jezu Krišti pəsoj mundime e dérđi Ġakunə, e sakrifici i tí atjè kje i perġakšem, e nə Mešə âšt i páperġakšem pse bâhetə pá derđə Ġak. Anì prá, si mbə ńêninə mbə tjetərinə, ńaj i vetəmi šugurues âšt, ńajò e vetəmja þérore, ńaj vəjim e ńaj šəlim.

**P. Kuš âšt prá Šuguruesi?**

Ġ. Šuguruesi âšt Jezu Krišti vetə, ḱi nep vetə védinə nə Mešə šêjte si e pat đanə permbî kryġə; Meštari, ḱi þotə Mešə âšt nəkambəsi i Jezu Krištit; e ńimênd kúr šuguron Ostenə e Kelšêjtinə, fjalətə e šugurimit ja vên nə gojə tə lumit Jezu Krišt.

**P. Kuš âšt þérorja (kurbani) i kətí Sakrificit?**

Ġ. Þérorja nə Sakrific tə Mešəsə šêjte âšt Jezu Krišti vetə, ḱi u đa e diḱ nə kryġə.

**P. Cili âšt vəjimi i kətí Sakrificit?**

Ġ. Vəjimi i Sakrificit tə Kryġəsə e tə Mešəsə šêjte âšt nə védi i pámbaruem, pse si mbə ńêninə mbə tjetərinə Šuguruesi e þérorja âšt vetə Jezu Krišti, Zoti i maďniəsə tə pámbarueme si âšt.

**P. Ciłatə janə šəlimet' e kətí Sakrificit?**

Ġ. Sakrifici i Mešəsə faletə me ńato šəlime ki kje falə Sakrifici i kryġəsə, do me þanə: 1. Me ndérue si duhetə tə maďinə Zot. 2. Me ju falə ndérəsə per tə mira, ki na ká bâə e na bân pá prâə. 3. Me dzjeřə tə ndiemit' e mkateve t' ona e me i laə Ġyġəsə tə Tenzot mundimin' e sosəšem, ki ndjekə mkatetə. 4. Me pasə prei Tenzot hiret' e nevojəšome. Prá Sakrifici i Mešəsə šêjte ká nə vetə védi ġiþ šəlimet' e tə tanə atyne Sakrificve ki falešinə nə ligə tə močəme.

*Mbəsimi i štatə.*

Permbî petka e téša tə šugurueme tə Meštariəsə.

**P. Ciłatə janə petkatə ki vešə Meštari kúr škon me þanə Mešə?**

Ġ. Petkatə ki vešə Meštari, kúr škon me þanə Mešə, janə: Mbəłojca (amietuj), Kəmiša, Brêzi, Łanca (manipuluj), Stola, e Planeta.

**P. Ška âšt Mbəlojca?**

Ġ. Âšt ńi copə pelhur' e barďə, me tə cilenə Meštari mbəlon ńi herə kryetə per řšit e mbasandej e lên me i raə nder krahə. Kəjo mbəlojcə na štje nder mênd se na duhetə me lânə č' farə do bisedəš tə pánevojəšəme kúr jena nə Kišə.

**P. Ška âšt Kəmiša?**

Ġ. Kəmiša, ḱi ká kênə perdorue č' motit, âšt ńi petk i barđə e i ġanə, ḱi bje déri te kambətə. Kəjo šêńon pastriənə ḱi do tə kénə Meštari e tə kəštenətə kúr i avitenə Sakrificit tə Mešəsə.

**P. Ška âšt Brêzi?**

Ġ. Brêzi âšt ńi tojə ḱi viən me mbəleđə kəmišenə nd' ijə e âšt šymtyra e tə pritunitə prei kãndesə tə mišit e tə ġakut.

**P. Ška âšt Łanca?**

Ġ. Łanca âšt ńi copə pelhurə, ḱi Meštari vên nə łanə tə dorəsə tə řmaktə. Heret ište ńi rizə me šîə djerəsətə nə kohə tə Mešəsə; e prandej na štje nder mênd mũndin' e veprave tə mira e fitimin' e jetəsə tə pasosəme.

**P. Ška âšt Stola?**

Ġ. Stola âšt ńi řypinə pelhuret pak e ġanə e e gjatə, ḱi Meštari vên nə ḱafə e e kþen kryḱ nə parzem; e šêńon mađniən' e Meštarit, e na štje nder mênd ndérenə ḱi do t' i bâjmə Meštariəsə.

**P. Ška âšt Planeta?**

Ġ. Planeta âšt ńi petk i čilunə nə dý anətə per brîə, e šêńon daštəniənə me tə cilenə do tə ńálenə veprat' e mira e tə lutunátə t' ona.

**P. Me kałdzò teš, ciłatə janə téšatə metalit mã tə paratə, ḱi duhenə nə Mešə?**

Ġ. Téšat' e šugurueme mã tə paratə, ḱi duhenə nə Mešə, janə: Kelšêjti, Patena (čenija), Kupəza (Pixis), Diftuesi (ostensorium). Þohenə tə šugurueme, pse i šuguron Ipeškvi, e janə daə več per šerbim tə Lterit.

**P. Ška âšt Kelšêjti?**

Ġ. Kelšêjti âšt porsi ńi kupə me kambə, ki i duhetə Meštarit nə Ltér me šugurue e me piə Ġakun' e pášmuešem tə Jezu Krištit. Kelšêjti â kênə č' motit, kýš nə filim tə kəštênimit; e Jezu Krišti vetə šuguroj mbə ńi kupəzə Ġakun' e vet, e ju ða Apostujve me e þiə; prandej Kiša šêjte tui škue mbas ġurməve tə Jezu Krištit, č' atə herə e sot ká šugume nə kelšêjt.

**P. Ška âšt Patena?**

Ġ. Patena âšt ńi čeniə arit o rġandit; mbə tê Meštari vên Ostenə, ki do tə šugurojnə nə Mešə.

**P. Ška âšt Kupəza?**

Ġ. Kupəza, si e þotə êməni vetə, âšt ńi kup' e vogelə e rġantə, gádi si ńi kelšêjt, e mbəlueme me kapak; e mbrênda ruhetə Šêjti Sakramênd me kungue tə kəštênətə e tə smuetitə.

**P. Ška âšt Diftuesi?**

Ġ. Diftuesi âšt ńi farə kutîjet řumbulake, ki dzên mbə ńi kambə tə náltə e hiješue řeþ e řeþ me do řeze si řeze dielit; mbə tê kitetə Šêjti Sakramênd me e aðərue kəštênimi nder békime ki i epenə populit me tê, e nder pročesione.

*Mbəsimi i tetə.*

Permbî petka tə šugurueme t' Ipeškîve.

**P. Ciłatə janə petkatə ki ju duhenə Ipeškvîjve, kúr bâjnə me maðniə zyret' e šugurueme?**

Ġ. Petkat' e Ipeškîjve kúr bâjnə me maðniə zyret' e šugurueme janə: Tə mbaþunatə, Kryki i parzmit, Tunicela, Dalmatika, Dorcatə, Unāza, Mitra, Pastorali e Pali.

**P. Si janə perftue tə mbaþunatə?**

Ġ. Tə maþunatə, ki mbaþinə Ipeškvîjtə, janə tə mbaþunatə ki mbaþšinə motit Krénətə o Parija e Ñomakəve e priftnija e tyne per šêj maðnijet me daə prei tjerəve; prándej eðè Kiša ju ká ðanə tə Parəve tə Feəsə, e sidomos Ipeškvîjve me i mbaþə nder zyre tə məðaə ki bâjnə.

**P. Ška šêńojnə tə mbaþunatə?**

Ġ. Tə mbaþunatə šêńojnə se Ipeškvîjtə nə kambə t' Apostujve, tə ńatyne tə Derguemève prei Jezu Krištit, ki škelne ŧuzoliminə mbarə tui kitə nə dritə e tui hapə Uńiłinə šêjt.

**P. Ška šêńon Kryki i parzmit?**

Ġ. Krykinə e bárinə nə parzem Ipeškvîjtə me ndjekə zakonin' e kəštênəve tə močemə ki báršinə nə fyt ká 'j kryk tə vogel.

**P. Ška šêńojnə Tunicella e Dalmatika?**

Ġ. Tunicella e Dalmatika janə petka tə šugurueme tə Subdjakonit e tə Djakonit, e Ipeškvi i vešə me šêńue se ká nə védi plotniən' e Meštariəsə; me tjera fjalə; me šêńue se Ipeškvi urðənatə, ki ju nep tjerəve, i ká tə tana vetə nə puštedə t' Urðənit t' Ipeškviəsə, ki âšt mã i maði i ġiþ Urðənave tjera.

**P. Ška janə dorcatə?**

Ġ. Dorcatə, ki vên Ipeškvi nder zyre tə məðaə, na štîjnə nder mênd ndoðinen' e Jakobit, i ciłi kúr i lypi t' et békiminə, i duel perpara me dorca ləkuret eðit, e ńaštû pat prei si békime tə məðája. Ani mã dorcatə, ki vên Ipeškvi, šêńojnə békiminə, ki i lypə Tenzot e pastriən' e špírtit, me ju avitə Lterit.

**P. Ška šêńon Unãza?**

Ġ. Unãza e Ipeškvit šêńon tə baškuemit' e tə liđunitə Špirtnuer t' Ipeškvit me Kišə tə vet; me tjera fjalə: unãza â šêji i kunorəsə tə špírtit ki baškon Ipeškvinə me Kišə tə vet.

**P. Ška âšt Mitra?**

Ġ. Mitra âšt ńi mbəlojə kréjet e kindisunə me ár, ki vên Ipeškvi. Zakoni me bájtə mitrenə âšt i močem, kýš nə kohə tə Mojzehit e šêńon mađniənə e Meštariəsə, si mađnija e Krajlave. Dy bištatə ki i bijnə permbrapa nder krahə, šêńojnə testamêndin' e rí e testamendinə e močem, do me þanə tə Škruemitə Šêjt škrue perpara Jezu Krištit, e tə Škruemitə Šêjt, ki filon nə Jezu Krištinə; e se Ipeškvîjtə do t' i kénə per doret kətà dy testamênde.

**P. Ška âšt Pastorali?**

Ġ. Pastorali âšt šêji i puštedəsə me sundue populinə. Âšt škopi i bariniəsə, e ju štje nder mênd Ipeškvîjve perliminə me ruejtə griġenə ki ju ká porositə i lumi Jezu Krišt; e néve na štje nder mênd ndigjesenə ki do tə kena per bariə t' onə.

**P. Ška âšt Palji?**

Ġ. Palji âšt ńi řypin' e ġânə ki štrîhetə nder krahə, bâə me leš kîjaš tə barđə e i šeńuem me disá kryka tə zez; e e bárinə Arġipeškvîjtə e Patriarkətə. Leši prei se â bâə, sêńon daštəniən' e pastriminə, ki do tə dájnə Bariən' e špírtit prei ġiþ populit.

**P. Pse Kiša nder zyre tə veta perdoron petka me šum tə úyeme?**

Ġ. Kiša perdoron kətà tə úyeme me na mbəsue me ju bâə gádi festave e me pasə dobiə prei tyne. E úyemja

e barđə šêńon pastriminə; e kuḱja daštəniənə; vjołca pëndesenə, e špnesenə; e blérta durimin' e feənə; e zeza na štje nder mênd dekenə.

*Mbəsimi i nandə.*

Štjelimi i Mešəsə šêjte prei fiłimit e déri nə Prefacje.

**P. Ška do me þanə fjala „Mešə"?**

Ġ. Fjala „Mešə" do me þanə „tə nisunə", pse motit Djakoni bâte me diətə katekumenatə (atà ki došinə m' u bâə tə kəštênə e pritšinə me maře Pagziminə) me dalə prei Kišet perpara se te falej Ostja; aštû eđè bâte me diətə tə kəsténətə m' u nisə kúr mbarote Meša.

**P. Č' uratə þotə Meštari para Lterit nə fiłim tə Mešəsə?**

Ġ. Tə mbərîəmenə Meštari para Lterit i perkuletə Tenzot me pervujtniə tə mađe per punə aḱ tə nëltə ki nisə me bâə; e tui e ńoftə védinə tə pádêjə, þotə disá uratə me pertərîə nə zêmerə tə vet tə pervûjtunit' e pëndiminə.

**P. Nə kambə tə kúi perġegə Džakoni?**

Ġ. Džakoni ki ndimon nə Mešə, perġegə nə kambə tə ġiþ populit.

**P. Me č' farə fjaləš âšt bâə tə Hîəmit' e Mešəsə?**

Ġ. Tuk avitetə Meštari nə Ltér afer Uńilit kəndon tə Hîəmitə, ki â goditə me disá řešta Psalmiš. Kiša, nder ġiþ tjera, ká zgjeđə kangət' e Řeġit David Profetəsə me ndezə zêməratə t' ona me mâřə mbrapa šêjtnit' e

liġəsə tə močəme, ḱi dišrošinə me pasə fatin' e barđə ḱi kena na, due me þanə, me paə mrekuliən' e mađe, Sakrificin' e liġəsə tə reə.

**P. Č' uratə þoḧetə mbas tə Hîəmitə?**

Ġ. Mbas tə Hîəmitə þohetə „Kyrie eleison", dý fjalə greḱište ḱi donə me þanə: „Zot, ḱí məšierə".

**P. Ška âšt „Gloria in excelsis"?**

Ġ. „Gloria in excelsis" âšt ńi kangə lavdit e daštənijet, ḱi Kiša ja þotə tə mađit Zot, mbassì i ká lypə məšierə. Nə fiḷim tə Mešəsə šêjte pertərîhetə mêndimi i dý kohəve tə gjata tə šekuḷit, due me þanə koha perpara se me leə Jezu Krišti, e koha mbas tə lémitə tə tí. Mbə tə Hîəmitə Kiša difton diširet' e Patriarkəve per tə lém tə Jezu Krištit; kanga „Gloria in excelsis" difton se atà dišire janə mbušə, e atà vetə janə fjalətə ḱi permbî špélə tə Betlêmit kənduene Êjətə kúr bâəne dišmiə tə lémit' e Šelbuesit t' onə.

**P. Ška âšt „Dominus vobiscum"?**

Ġ. Šum herə nə Mešə Prifti sieḷetə přei popuḷit e þotə: „Dominus vobiscum", ḱi do me þanə: „Zoti kjoftə me jue"; e populi i perġeġə: „et cum spiritu tuo" — eđè me špírt t' and. Me kəto fjalə, dzjeřə prei tə Škruemitə Šêjt č' nə kohə tə para tə Kišəsə, Meštari e popuḷi faḷenə me šoḱi šojnə me daštəniə.

**P. Ška âšt fjala: „oremus"?**

Ġ. Me fjalə „oremus", ḱi do me þanə „tə lutena" Meštari na þəřet me lutə Zotinə baškə me tê. Meštari, kúr lutetə, ři me krahə haptə, me na ḱitə nder mênd popuḷin' e Tenzot ḱi lutej tui čue krahətə prei Kišəsə tə Ruzalêmit; o mã mirə me na štîə nder mênd feən' e

tə parəve t' onə, ḱi nder špéla tə tokəsə lutšinə Zotinə me krahə haptə, me i pergjaə tə lumit Jezu Krišt ḱi diḱ nə Kryġə me krahə haptə, e me diftue se išinə gádi me dérđə eđè atà ġakun' e vet per daštəniə tə Jezu Krištit.

**P. Ška âšt „Epistola"?**

Ġ. „Epistola" fjalə latine, do me þanə „leterə", e âšt ńi cop' e dzjeřunə prei tə Škruemitə Šêjt, mã tə šûmen' e herəsə prei letəraš ḱi škruejšinə Apostujtə. Zakoni me ja kəndue populit kúr mbəliđej baškarišt. âšt i močem fort.

**P. Pse kəndohetə Uńíłi nə Mešə?**

Ġ. Kəndohetə Uńíłi nə Mešə pse atyne, ḱi mbəliđenə me paə Mešə, ju duhetə me e ḱitə per fušə e me e bâə dišmiə stimen' e daštəniənə per urđənime e mbəsime ḱi na ḱá lanə Jezu Krišti.

**P. Ška šêńojnə ńatã kryḱa ḱi bâhenə para se kəndohetə Uńíłi?**

Ġ. Atà kryḱa ḱi bâhenə para se filon m' u kəndue Uńíłi šêńojnə se Uńíłi i ká muejtə e i ká vûe per fundi anəmikt' e feəsə e tə špírtit. Nə filim t' Uńílit bâjmə šêjin' e Šêjtesə Kryġə nə báł, permbî buzə e nə parzem me diftue se jena gádi me besue, me bâə dišmiə e me i daštə tə vertetat' e Uńílit šêjt.

**P. Ška perġegə populi kúr mbaron sə kənduemitə Uńíłi?**

Ġ. Kúr mbaron sə kənduemitə Uńíłi, populi perġegə: „Laus tibi Christe", ḱi do me þanə: kjoftə lavd ty, o Krišt. Ketə levdim duhetə me e bâə, pse Uńíłi âšt ńi đuntiə e mađe per né: Uńíłi kje ḱi šperblej šekułinə me predikim tə šêjtesə Kryġə.

**P. Ška âšt tə Falunit' e Ostesə?**

Ġ. Tə Falunit' e Ostesə âšt urata, ki þotə Meštari tə mbaruemenə Besojmenə; e i þonə tə Falunə psę mb' atə kohə tə kəštênət' e heršemə jepšinə buken' e vênenə per Mešə.

**P. Ška na ket nder mênd Meštari kúr þotə „orate, fratres".**

Ġ. Kúr Meštari sielətə prei populit e þote: „orate, fratres" (lutnju, o vlazenə) na ket nder mênd me i mbəleđə mętə n' uratə pse âšt tui mbəřîə koha e šugurimit t' Ostesə.

*Mbəsimi i đetə.*

Štjelimi i Mešəsə prei Prefacjet e déri nə m arim.

**P. Ška âšt Prefacja?**

Ġ. Prefacja (ki do me þanə: tə hiəmitə nder uratə tə Kanunit) âšt ńi kangə e šugurueme lumnijet e ngušəłimit, ki na þořet me čue mêndenə nə Tenzonə, e me baškue levdimetə t' ona me levdime t' Êjəve tə kieləsə.

**P. Ška âšt Kanuni?**

Ġ. Kanuni âšt tə mbəleđunit' e ġaštə uratəve prei T e igitur déri n' At' ynə, ki kýš motit Kiša ká urđənue me þanə nə Mešə šêjte. Kanún âšt řeguła; e řeguła vêhetə mbə do sênde me ecə per atə fije e mos me ndəřue. Ani mã kəto uratə þohenə K a n u n pse nuk mundetə as me ju hjekə as me ju ndəřue kuř farə fjalet. Prei dijetarəve tə Feəsə Kanuni kje þanə eđè luta mã e parə e mã e kuštuešəme, pse me tê i lypetə Tenzot đuntija mã e mađe, do me þanə, Jezu Krišti n' Oste Šêjte. Kánuni i Mešəsə šêjte kje þanə eđè:

mã e maḍja punə, ḱi mundetə me kênə; e âšt tə kþyemit' e bukəs' e tə vênəsə nə Korp e nə Ġak tə Jezu Krištit. Puna mã e kþélt' e mã e nëltə, ḱi bâhetə nə Mešə šêjte âšt šugurimi, pak ġâə perpara se čohetə Ostja. Atə herə nder duer tə Meštarit ndoḍə mərekulija nder tə ġiþ mərekuliətə mã e maḍja; pse tə þanmenə fjalət' e šugurimit, buka e vêna me čas kþehenə nə Korp e nə Ġak tə Jezu Krištit.

**P. Pse i bihetə kumbonəsə kúr čohetə Ostja e Kelšêjti?**

Ġ. I bihetə kumbonəsə mb' atə kohə me na bâə me diətə se do tə permbyzena me aḍərue n' Oste e nə Kelšêjt vetə Jezu Kríštinə.

**P. Ška šêńojnə Kryḱatə, ḱi Meštari bân špeš permbï Oste e mbï Kelšêjt?**

Ġ. Kryḱatə ḱi bân Meštari para šugurimit šêńojnə békimetə ḱi na i lypimə Tenzot per meritime tə Jezu Krištit; e atà kryḱa ḱi bân mbas šugurimit na štîjnə nder mênd se Sakrifici i Šêjtesə Mešə âšt tə pertrîəmit' e Sakrificit tə Jezu Krištit nə Kryġə.

**P. Kúr âšt tə Permêndunitə e tə ġáłəve e tə dekunəve?**

Ġ. Dý herə Meštari lutetə me mênd nə Mešə, tui ńitə baškə šplakət' e duerve e tui ndêjə me krye ultə. Tə parenə herə, para šugurimit, lutetə me mênd e permêndə tə ġáłətə; tə dytenə herə, mbas šugurimit, lutetə me mênd e permêndə špírtnat' e Burgatorit. Tə parit i þonə tə permêndun' i tə ġáłəve; tə dytit tə Permendun' i tə dekunəve.

**P. Ška þotə Meštari tə mbaruemenə Kánuninə?**

Ġ. Tə mbaruemenə Kánuninə Meštari þotə me zã pak mã tə nëlt „Atynenə", ḱi viən m' u bâə gádi per

kungim. Eđè né na duhetə me tə pervûjtə me škue mbas fjaləve t' asajə uratə ki þotə Meštari, e sá do pak me ju bâə gádi kungimit tə šþírtit, ki âšt diširi i ndeztə m' u kungue.

**P. Č' uratə þotə Meštari pak ġâə para se kungohetə?**

Ġ. Meštari pak ġâə para se kungohetə, tui řahə krahnorinə me pêndim, þotə trí herə uraten' e bukurə tə Centurionit: Domine, non sum dignus ut intres sub tectum meum; sed tantum dic verbo et sanabitur anima mea. E do me þanə: „O Zot nuk jam aj ki tə mə hîəš ti nə špiə t' ême; por þuej ńi fjalə tə vetəme (več ńi fjalə gojet) e ká m' u šəndošə šþírti i êm.“

**P. Ška âšt: „Ite Missa est“?**

Ġ. „Ite Missa est“ do me þanə: „škoni, Meša â mbarue.“ Nə do kohə motmotit, ki ju þonə dit pëndeset, sikursè janə koha e t' Arđunitə e e Krežmeve, Kiša na þəřet me i ngjatə levdimet' e Tenzot; e prandej Meštari nə mbarim tə Mešəsə, nə vênd se me þanə „Ite Missa est“, þotə: „Benedicamus Domino“, ki do me þanə: „T' a levdojmə tə mađinə Zot.“

**P. Pse e nep Meštari békiminə populit nə mbarim tə Mešəsə?**

Ġ. Meštari nə mbarim tə Mešəsə békon populinə n' êmen t' Átit, tə Birit e tə Špírtit Šêjt, me lypə prei Tenzot ki mos t' a bjeřimə, por t' a mbájmə frytin' e Mešəsə Šêjte; e me atə békim Meštari difton daštəniən' e diširinə ki ká per šelbim tə populit.

**P. Si do tə dalimə prei Kišet kúr dahetə Meša?**

Ġ. Kúr dahetə Meša do tə dalimə prei Kišet tui mêndue e tui mbájtə ngulə nə zêmerə tə mirenə, ki

patme prei Tenzot, me paə Mešenə šêjte, ki â ġiþńi si me pasə paə deken' e tə lumit Jezu Krišt nə mal tə Kalvarit.

## Pjesa e dytə.

### Permbï festa tə Jezu Krištit Zotit t' onə.

*Mbəsimi i ńimbəđetə.*

Permbï t' Arđunitə.

**P. Ška âšt t' Arđunitə?**

Ġ. T' Arđunitə âšt ńi kohə tə lutunaš e pëndeset, vûe prei Kišəsə šêjte me ju bâə gádi ditəsə tə Kəšndełave.

**P. Sa ngjatə t' Arđunitə?**

Ġ. T' Arđunitə ngjatə kater javə, ki šêńojnə kater mîj vjettə ki kan kalue perpara se me leə Jezu Krišti.

**P. Ška na mbəson Kiša šêjte me mêndue nder kətò kater javə t' Arđunitə?**

Ġ. Kiša šêjte nder kəto kater javə t' Arđunitə na mbəson me mêndue kater punə: 1. Fjalenə ki ká pasə đanə č' motit i mađi Zot me na čue Mesiənə (Jezu Krištinə); e na vên para sŷš ketə punə me e mêndue, ki ta ńofimə sá tə ligštə e tə vorfenə jena na pá tə luminə Jezu Krišt, e nevojen' e mađe ki kena per tê. 2. Diširin' e mađ ki kišinə Patriarkətə e Profetətə me paə tə luminə Jezu Krišt; e na tui kujtue diširin' e tyne, tə lakmojmə mə leə persərí nə špírt t' onə

me hír tə vet Jezu Krišti. 3. Predikimin' e šêjtit šən Ġon Pagzuesit, me ńálə nə zêmerə t' onə pëndiminə per mkate ḱi kena bâə. 4. Ġýginə e mbram; e do me þanə se ńaj Zot ḱi tə parenə herə erđ tui leə nə šekuł, ká me arđə per sə dytit nə mbarim tə šekułit; e prá mos mbastoftə me na prûe nə pëndim tə Lémit' e Jezu Krištit, t' i dyndinə zêməratə t' ona friga e mêndimi i asájə ditə kúr tə vînə sə dytit.

**P. Pse nə kohə t' Arđunitə petkat' e Mešəsə e tə zyreve tjera tə Kišəsə janə me tə ńyeme vjołcə?**

Ġ. Vešenə petkatə me tə nyeme vjolcə pse ditt' e t' Arđunitə janə dit pêndeset per mkate ḱi kena bâə; e prandej do tə hiḱenə tə ńyemet' o bojnatə ḱi šêńojnə gazmênd.

**P. Č' arəsyena na perbâjnə me škue šêjtništ ditt' e t' Arđunitə?**

Ġ. Arəsyena tə məđája fort kena me i škue šêjtništ ditt' e t' Arđunitə. 1. Me i ndigjue Kišəsə šêjte, ḱi na ḱorton m' u đanə pëndesəsə e uratve nder atà dit; 2. Me ja diətə tə mirenə Jezu Krištit, ḱi â bâə nieri per né; 3. Dobija e špírtit t' onə, se kúr t' a ġëjnə gádi Jezu Krišti špírtinə t' onə diten' e tə lémitə tə vet, ká me šprazə mbī né hiret' e veta.

*Mbəsimi i dymbəđetə.*

Permbī Kəšndeła.

**P. Č' festə bje me 25 tə Đetorit?**

Ġ. Me 25 tə Đetorit biənə Kəšndelatə, ńi festə e temelueme me lutə tə lémit' e Jezu Krištit nə šekuł.

**P. Ku ká leə Jezu Krišti?**

Ǵ. Per kater mîj vjet ruzolimi mbarə pritte tə maďinə Šelbuesinə t' onə, ќi Zot' ynə ká pasə prêmtue č' nə filim; kúr duel urďəni i Cesar Augustit me u škrue ǵiþ vêndetə ќi išinə nen puštedə tə tí, se i ciłi rob nə katund tə vet. Prándej šə Jozefit e Zojəsə sə békueme ju dešt me škue nə Betłem. Por nə Betlem šə Jozefi e Zoja e békueme nuk mujtne me ǵetə vênd kerkund, e do mos do ju dešt me hîə nə ńi gražd. Atŷ leu Jezu Krišti Šelbuesi i ǵiþ ďeut.

**P. Kuš e perhapi tə lémit' e tə lumit Jezu Krišt?**

Ǵ. Tə lémit' e Jezu Krištit e lečitne e perhapne Êjətə disá bariəve, ќi išinə tui ruejtə beřetə afer špéləsə tə Betlemit; ńi drit' e mərekuluešəme, ќi ju muer tə pámit' e sŷve, ju behi perpara, e ndiene Êjətə tui kəndue: Gloria in excelsis Deo, et in terra pax hominibus bonae voluntatis; ќi do me þanə: „Lumniə tə maďit Zot nə ќieł, e nə tokə paǵə ndjerzve me vułəndet tə mirə.“

**P. Pse Zot' ynə dešt me ju diftue bariəve tə Lémit' e Jezu Krištit, mã parə se tjeter kúi?**

Ǵ. Zot' ynə dešt me ju diftue tə Lémit' e Jezu Krištit bariəve mã parə se tjeter kúi, me diftue sá fort i pelќen vorfənimi i ńi zêmerəsə pá tə keќ e tə pervûjtə.

**P. Pse e škojmə naten' e Kəšndełave nder uratə?**

Ǵ. E škojmə naten' e Kəšndełave nder uratə me ndérue atə tə barďinə čas kúr Zoti i jonə Jezu Krišti erď ne ketə šekuł e fiłoj šelbiminə t' onə.

**P. Ška duhetə me bâə me škue šêjtništ diten' e Kəšndełave?**

G. Me škue šêjtništ diten' e Kəšndełave, do tə bâjmə trí punə: 1. M' u bâə gádi naten' e Kəšndełave si me

ndigjesə si tui e mbəleđə mêndenə mã fort se tjera herə me kujtue si ńi Zot, per šelbim t' onə, ká daštə me poštənue védinə tui u bâə nieri; 2. Me mêndue Jezu Krištinə nə gražd, me e ađərue, me ju falə ndérəsə e m' u ndezə daštəniə per tê; 3. m' u ġetə nder vepra tə peršpíršmitə, ki bâhenə nder Kišə per tə Lém tə Jezu Krištit, e me dəlírə špírtinə me ńi řəfim tə mirə, tui dišrue me mâřə Jezu Krištinə nə Kungim.

**P. Pse þohenə trí Mešə diten' e Kəšndełave?**

Ġ. Diten' e Kəšndełave þohenə trí Mešə me ndérue trí tə Lémet' e tə Birit tə Tenzot. 1. Me ndérue tə Lémit' e tí tə pá sosun' e tə pá dzanə fil prei Átit tə puštuešem; 2. Tə Lémit e tí nə mot nə Betlem; 3. Tə Lémit' e tí nder zêmərа t' ona, kúr neper daštəniə tə Tenzot, dzên vênd me hír tə vet nə špírt tə dréjtəve.

**P. A kena perlim me i paə trí Mešətə diten' e Kəšndełave?**

Ġ. Nuk kena perlim me i paə trí Mešətə; por pun' e mirə fort âšt me i paə tə trija, me škue mbas mêndesə ki ká pasə Kiša kúr i ká vûe atà trí Mešə.

*Mbəsimi i trembəđetə.*

Permbî tə perġakunə tə Jezu Krištit.

**P. Ška âšt tə perġakunit' e Jezu Krištit?**

Ġ. Tə perġakunit' e Jezu Krištit âšt ńi festə vûe prei Kišəsə šêjte me ndérue ditenə kúr e čuene ġak Jezu Krištinə, e i ńitne êməninə Jezus. Kəjo festə bje tə parenə ditə tə Kałəndorit.

**P. Ška ište aj tə perǵakunə?**

Ǵ. Tə perǵakunitə ište ńi zakon i Liǵəsə tə heršəme, ḱi me ńi tə préme mišit, i perǵakuni hîte nə vaþə tə populit tə Tenzot, sikursè sot né pagzimi na bân m' u ńehə e me pasə pjesə nder tə kəštênə.

**P. Jezu Krišti a kište perlim (porsì nieri) me ju štrue asájə liǵə?**

Ǵ. Jezu Krišti nuk kište perlim me ju štrue asájə liǵə pse ajò ligə â kênə bâə per mkatnorə; e Jezu Krišti tui kênə i Biri i Tenzot e Zot vetə, šêjtniə e pámbarueme, nuk mujte me pasə kuř farə tə perlyemitə me mkat.

**P. E pse prá dešt m' u perǵakə?**

Ǵ. Dešt m' u perǵakə, me šperblye ḱýš prei tə Lémitə me ǵak tə vet mkatetə t' ona, e me na mbəsue si do t' i ndigjojmə liǵəsə e mbəsime tə šêjtesə Feə.

**P. A ndoði ndo 'j ǵâə tjeterə mb' atə ditə?**

Ǵ. Atə ditə tə Birit tə Tenzot bãmunə nieri i kje ńitə êməni Jezus, êmen i aðəruešem, ḱi do me þanə Šelbues, pse Jezu Krišti na ká pštue prei mkatit e prei dekəsə tə pá sosəme tə Féřit.

**P. Si do t' a permêndime êmənin' e Jezu Krištit?**

Ǵ. Êmənin' e Jezu Krištit do t' a permêndimə me ndérə tə maðe, me uzdajə e me daštəniə; aj êmen na ḱet nder mênd Šelbuesinə t' onə, ḱi na ká pajtue me tə maðinə Zot, e na ká fitue jeten' e pásosəme.

**P. Ška do tə bâjmə per me lutə šêjtništ festen' e tə perǵakunitə?**

Ǵ. Me lutə šejtništ atə festə na duhetə: 1. M' u špořə prei mkateve, se neper ta hoḱ atə mũnd Jezu Krišti

fəmîə; 2. Me aðərue Jezu Krištinə, me ju falə ndérəsə e me e daštə; 3. Me ja kuštue ǵiþ vehtenə tə maðit Zot e me ju lutə me na u bâə krah e ndimə me e škue jetenə nə šerbim tə tí.

*Mbəsimi i katermbəðetə.*

Permbî tə Diftuemit' e Jezu Krištit (Epiphania).

**P. Ška âšt tə Diftuemit' o dita e tre Krajlave?**

Ǵ. Tə Diftuemitə âšt ńi festə vûe me pertərîə mêndimin' e e trí bindəve tə məðá; e para âšt aðərimi i Krajlave; e dyta pagzimi i Jezu Krištit; e treta má e para mərekuliə ḱi bâni Jezu Krišti nə darsem nə Kanə tə Galileəsə.

**P. Pse i þonə kəsájə festə, dita e tə Diftuemitə?**

Ǵ. I þonə ditə tə diftuemitə pse Jezu Krišti me atà trí bində ḱi permêndəme ja diftoj ndjerzve mbaḷafaḱe lumniən' e vet.

**P. Kuš išinə atà Krajla?**

Ǵ. Išinə ndjerz tə diešemə e tə parə, prei sə Lémesə tə dielit, ḱi šndritə prei Tenzot, e tui ju prîə perpara ńi hýł i mərekuḷuešem, vojtne nə Betlem me aðərue Jezu Krištinə fəmiə, e i ḱitne perpara ðuntiəna: ár, kêm e miřə.

**P. Pse Krajlatə i falne Jezu Krištit fəmiə ár, kêm e miřə?**

Ǵ. I falne ár me e bâə dišmiə se Jezu Krišti ište Krajl; kêm me diftue se ište Zott miřə me diftue se iš nieri.

**P. Ška bãne atà Krajla mbassì aðəruene Jezu Krištinə fəmiə?**

Ġ. Mbassì aðəruene Jezu Krištinə fəmiə, Krajlatə muerne ńi řugə tjeterə se kah kišinə arðə, e kþyene nder vênde tə veta; e atje perhapne e léčitne t' Arðunit' e Mesiəsə, do me þanə, tə Jezu Krištit.

**P. Ška do tə bâjmə me e škue si duhetə festen' e tə Diftuemitə tə Jezu Krištit?**

Ġ. 1. Me e škue si duhetə ketə festə, do tə mâřimə mbrapa me mênd atà Krajla, tui škue mbas hýlit ki na čon tu Jezu Krišti, do me þanə te drita ki na bân me ńoftə Jezu Krištinə, e me fitue hírin' e tí; 2. Me ju falə ndérəsə Tenzot, ki na ká þiřə nə Feə tə vet, sikur pat þiřə atà Krajla; e mos me pasə máře me bâə dišmiə Feən' e tí; 3. Me ju lutə Tenzot me uzdajə ki tə páfeətə tə kþehenə nə Feə tə ti.

*Mbəsimi i pésəmbəðetə.*

Permbĭ Krežemə.

**P. Ška janə Krežəmitə?**

Ġ. Krežəmitə janə dit ńineset e pëndeset, vûe prei Kišəsə šêjte kýš nə kohə t' Apostujve, me ndérue ńinesen' e Jezu Krištit e me ju bâə gádi Paškəve.

**P. Si na urðənon Kiša me ju bâə gádi Krežəmeve?**

Ġ. Nder trí tə diele para Krežəmeve Kiša škon tui na bâə gádi tui na vûe para sýš si raə nə mkat i pari nieri, si u mbyt nd' ujə ðeu, ki prei kujtimit tə kətyne trištimeve tə pëndohena per mkate tə bãme; prep Kiša nder zyre tə hyjnuešəme liðə kangət' e šugurueme tə gazmêndit, si janə Alleluja e Gloria in

excelsis; vešə petka me tə ńyeme vjolcə e mûndohetə me e špořə kəštêniminə prei šendit tə mářə tə šekulit.

**P. Pse ditəsə tə parə nə Krežemə i þonə: e merkúře e perhîəme?**

Ġ. I þonə aštû pse atə ditə Kiša šêjte ju ḱet tə kəštenəve hîə permbĭ krye, tui þanə Meštari kətò fjalə: „Memento, homo, quia pulvis es, et in pulverem reverteris," ḱi do me þonə: „Tə bijnə nə mênd, o nieri, se jé pluhun' e nə pluhun ké m' u kþye."

**P. A âšt fort i močem ky zakon me ju ḱitə mkatnorəve hîə permbĭ krye?**

Ġ. Zakoni me ju ḱitə mkatnorəve hîə mbĭ krye â kênə ḱýš nə fiłim tə Kišəsə šêjte, e e kan pasə eđè nə liġə tə heršəme.

**P. Ška do tə mêndojmə kúr mâřimə hînin' e békuem?**

Ġ. Kúr mářimə hînin' e békuem do tə ńálimə nə zêmerə t' onə tə đimtunit' e mkateve, pervûjtuiən' e vuləndesenə me škue krežəmitə nder vepra pëndeset.

**P. Si i mbájšinə Krežəmitə tə kəštenət' e močemə?**

Ġ. Tə kəštenət' e močemə i mbájšinə krežəmitə me ńinesə tə šternguešəme fort, tui þanə uratə pá prâə, e tui bâə ləmožə špeš.

**P. E na si do t' i škojmə krežəmitə?**

Ġ. Eđè na do t' i škojmə krežəmitə ńaštû, tui ńinue, tui u lutə e tuí bâə ləmožə mb' atə t' onenə.

**P. Si ńinohetə?**

Ġ. Me ńinue, duhetə m' u pritə prei haenaš tə liđme; me hangerə per ngîje več ńi herə nə ditə; por ká mbetə me hangerə eđè kuš tə duenə ńi sênd tə vogel nə mbrămje, e ńi pakicə tə létə fort nə nádje.

**P. Kê dzên perlimi me ńinue?**

Ġ. Perlimi me ńinue dzên ġiþ ńatà ki kan mbušə ńizet e ńi vjetə, nə mos i liroftə per ndo 'j arəsye i pari i Feəsə.

**P. Per č' arəsyena mundetə kuš m' u lirue prei ńineset?**

Ġ. Ləngata, mũndi i rândə, vorfənimi janə arəsyena, ki lirojnə prei ńineset; por kúr jena nder dý a kena vojtə mb' atə cak me kênə tə liruemə prei ńineset a jo, duhetə me pvetə řəfyesinə, o eđè ndońi tə diəšem e tə dzétə kah Féja.

**P. Ška do tə bâjnə aj ki me fjalə tə parit â lirue prei ńineset?**

Ġ. Aj ki me fjalə tə parit â lirue prei ńineset, nuk do tə kujtojnə se âšt zgiđə eđè prei perlimit me bâə pẽndesə; prandej i duhetə me bâə pẽndesə mbə ndo 'j tjeterə məndyrə; bje fjala, me bájtə me paġə e me vuləndesə mûndimet' e travájtə e kəsájə jetə per pêndesə tə mkateve.

*Mbəsimi i ġaštəmbəđetə.*

Permbĩ Javə tə Mađe ġiþšejt.

**P. Pse javəsə tə mbrame tə krežəmeve i þonə Javə Šêjte?**

Ġ. Javəsə tə mbrame tə krežəmeve i þonə Javə Šêjte psè mb' atə javə permêndenə punətə mã tə məđá ki ká bâə Jezu Krišti per šelbim t' onə; prándej do tə mundohena me e škue atə javə nder vepra tə mira.

**P. Si i þonə eđè ndryšej kəsájə javə?**

Ġ. Kəsájə javə i þonə eđè Jav' e Mađe prei punəš tə məđája ki bâhenə nder atà dit; i þonə eđè Java e

Mundimeve pse permêndenə mundimetə ḱi ká hjekə Jezu Krišti Zoti i jonə.

**P. Si e škošinə tə kəštênət' e močemə Javen' e Maðe?**

Ġ. Ditt e Javəsə sə Maðe e tə javəsə ḱi vjen mbrapa, tə kəštênət' e močemə i mbájšinə si dit festa. U mbyłšinə vêndet' e Súdit (mehḱêmetə), prâšinə davaətə, sundimtarətə falšinə hapsitə, u mbyłšinə dugâjtə; anəmiḱtə pajtošinə me šoḱi šojnə; škurt: tə tanə u mundošinə m' u vûe pər fije mbas mbəsimeve t' Uńílit.

**P. Ška do tə bâjmə me škue mirə Javen' e Maðe?**

Ġ. Me škue mirə Javen' e Maðe na duhetə me bâə trí punə: 1. Me ńinue mâ fort se tjera herə, e me mbəleðə mâ fort mênden' e zêmərenə; 2. Me kujtue per ditə mundimet' e Jezu Krištit; 3. M' u ġetə nder šerbime ḱi bâhenə nə Kišə, e me ndêjə me zêmerə tə ðimšəme.

Permbî tə Diele tə Lárit.

**P. A na ḱet nder mênd ndo 'j sênd tə mað e Dielja e Lárit?**

Ġ. E Dielja e Larit na ḱet nder mênd ditenə kúr Jezu Krišti me maðniə e me lulzim hîni nə Ruzalem, ġaštə dit para se me hjekə mundimetə.

**P. Jezu Krišti pse hîni me lulzim nə Ruzalem?**

Ġ. Jezu Krišti hîni nə Ruzalem me ngušəlim tə mað, me vertetue Profeciətə, e me e bâə dišmiə se perńimênd ište Krajli i paġəsə, prei Ġakut tə Davidit, čue nə šekul prei tə maðit Zot, Mesija i šêńuem prei Profetəve.

**P. Ška bâni populi i Ruzalemit atə botə?**

Ġ. Populi i Ruzalemit grumuł i duel para Jezu Krištit, me gêmba ulîjš nə dorə e tui kəndue: „Osanna o i Biri i Davidit! Kjoftə békue aj ќi po vjen nə êmen tə Tenzot.“ Me kəto fjalə čfutnitə e ńoftne Jezu Krištinə per ńatə Mesiə, ќi pritšinə me dišir.

**P. A tə tanə Čfutniť i mbájšinə Jezu Krištinə per Mesiə?**

Ġ. Jo tə tanə, pse krénət' e Parija e Ruzalemit, verbue prei maďštijet, jo več nuk e ńoftne per ńatə Mesiə ќi dišrošinə e pritšinə ká dit e mot, por mêndošinə eďè me e mbytə tinəz. Prandej Jezu Krišti tui ńoftə zêmərən' e keќe tə tyne, ńi ditə tui ju avitə Ruzalemit, dérďi lot. Porsì Babə i ďimšem kjáte pse do t' a šterngote Ġyġa me rândue dorenə mbî ta.

**P. Ška šêńon procesioni, ќi bâhetə tə Dielen' e Lárit?**

Ġ. Procesioni, ќi bâhetə tə Dielen' e Lárit, me gêmba ulînit o Lárit nə dorə, šêńon tə hîəmit' e lulzuešem tə Jezu Krištit Šelbuesit t' onə nə Ruzalem.

**P. Pse kúr kþen procesioni krisetə trí herə nə derə tə Kišəsə para se tə čiletə dera?**

Ġ. I krisetə derəsə aštû me šêńue se dera a Pařízit pat kênə mbyłunə neper mkat t' Adamit, e Jezu Krišti na e čili me dekə tə vet.

## Permbî t' Êjten' e maďe.

**P. Ška na ќet nder mênd a Êjtja e maďe?**

Ġ. E Êjtja e maďe na ќet nder mênd tə temeluemit' e Šêjtit Sakramênd.

**P. Sá nduerš janə šerbimet' e Kišəsə mb' atə ditə?**

Ġ. Šerbimet' e Kišəsə mb' atə ditə janə trí nduerš: Meša, tə zbəluemit e Lterəve, e tə lámit' e kambəve.

**P. Ška ká pós nə védi Meša t' Êjten' e maðe?**

Ġ. T' Êjten' e maðe nə Mešə šugurohetə bagmi, ki viən me ðanə do Sakramênde; e šugurohetə eðé ńi Oste tjeterə me e ruejtə m' u kungue Meštari ne e nesre, tə prênden' e maðe. Mbas Mešet Ostja čohetə me procesion e štîhetə nd' arkə tə Sakramêndit me e aðərue kəštenimi.

**P. Pse mb' atə dit' e mbrapa nuk i bihetə mã kumbonəve?**

Ġ. Nuk i bihetə mã kumbonəve déri tə Štunden' e maðe me šêńue ziən' e Kišəsə nder atà dit.

**P. Pse ždešenə Lterətə mbas Mešet?**

Ġ. Ždešenə Lterətə mbas Mešet me kujtue Jezu Krištinə ki kje dešə prei čfutniš me e řahə e me e kryġəzue; e me dzânə eðé na se me i škue mirə atà dit mundimeš, na duhetə m' u dešə prei č' do lakmijet tə šekulit.

**P. Pse mb' atə ditə Ipeškvi ju lánə kambətə tjerəve?**

Ġ. Ipeškvi ju lánə kambətə tjerəve me mâřə mbrapa ńatə mbəsim, ki na la Jezu Krišti kúr uli védinə me ju laə kambətə Apostujve. Ketə zakon motit e kan pasə eðé Krajlat' e tjerə tə məðaj.

**P. Ška duhetə me bâə t' Êjten' e maðe?**

Ġ. T' Êjten' e maðe, nə mûjša, kam m' u kungue, sikur bâjšinə tə kəštenət' e močemə; kam me škue mbasandej m' u pjekə nə Šêjtinə Sakramênd me ju falə ndérəsə ki ká temelue ketə Sakramênd e me i lypə tə falunə per tə pándérime e per sá ðunə i bâhenə kəti Sakramênd.

Permbï tə Prênden' e maðe.

**P. Ška na štje nder mênd e Prêndja e maðe?**

Ġ. E Prêndja e maðe na štje nder mênd mûndimet' e deken' e tə lumit Jezu Krišt.

**P. Ška bâhetə nə vênd tə Mešəsə tə Prênden' e maðe?**

Ġ. Tə Prênden' e maðe nə vênd tə Mešəsə kəndohetə Passio, do me þanə kaldzimi i mûndimeve tə Jezu Krištit, e þohenə uratə šum per ġiþ farə ndjerziš, me diftue se Jezu Krišti ká dekə per ġiþ ndjerzitə mbarə.

**P. Pse tə Prênden' e Maðe aðərohetə Kryġa šêjte me lulzim e me maðniə tə maðe?**

Ġ. Aðərohetə Kryġa šêjte me lulzim e me maðniə tə maðe pse mb' atə ditə Jezu Krišti e šêjtnoj kryġenə me ġak e me dekə tə vet.

**P. Ška kəndohetə sá aðərohetə Kryġa?**

Ġ. Sá aðərohetə Kryġa kəndohenə kəto fjalə tə permálšəme: „O populi i jêm, ška tə kam bâə, o mbə ška tə kam iðnue? mə perġeġ! Une tə kam pštue prei robnijet tə Misirit, šûjtə me manna (uškim i mərekuluešem); tə kam čue nə ńi tokə bâəsə; tə kam mbájtə nen rojə t' ême; e ti i ké gatue ńi kryk Šelbuesit t' and!"

**P. Ška do tə bâjmə sidomos tə Prênde e maðe?**

Ġ. Tə Prênden' e maðe do tə mûndohena mbe ndie mbə ndo 'j Kišə predkun' e mûndimeve, tə hjekunitə e tə dekəsə tə Jezu Krištit, e tə ðiməsə ki i ká þérə zêmərenə Zojsə sə békueme; aštû kena me dzânə me daštə tə luminə Jezu Krišt e Zojen' e békueme, e me kjaə mkatetə t' ona.

## Permbĭ tə Štunden' e Mađe.

**P. Ška ndéron Kiša šêjtə tə Štunden' e Mađe?**

Ġ. Kiša šêjte ndéron tə Štunden' e Mađe tə voŕuemit' e Jezu Krištit Zotit t' onə.

**P. Ciłatə janə šerbimetə mã tə paratə ki bân Kiša tə Štunden' e Mađe?**

Ġ. Šerbimetə mã tə paratə, ki bân Kiša tə Štunden' e Mađe janə békimi i Ḱírit tə Paškəve e békimi i Kronit tə Pagzimit.

**P. Ška šêńon Ḱiri i Paškəve?**

Ġ. Ḱiri i Paškəve šêńon driten' e lumniənə, ki i ká đanə šekulit tə ńálunit' e Jezu Krištit.

**P. Pse békohetə Kroni i Pagzimit tə Štunden' e Mađe?**

Ġ. Békohetə tə Štunden' e Mađe Kroni i Pagzimit, pse motit n' atə ditə, sikur naten' e Řəšajve, u nepte Sakramêndi i Pagzimit me lulzim.

**P. Ška do tə bâjmə na kúr békohetə Kroni i Pagzimit?**

Ġ. Kúr békohetə Kroni i Pagzimit na duhetə me ju falə ndérəšə tə mađit Zot, ki na ká štîə nə vaþə tə vet me Pagzim šêjt, e do t' i pertrîəjmə prêmtimetə, ki kena bâə kúr jena pagzue.

**P. Si mbarojnə šerbimet' e Kišəsə tə Štunden' e Mađe?**

Ġ. Šerbimet' e Kišəsə tə Štunden' e Mađe mbarojnə me Vespra (ńi pjesə uficjet) ki þohenə ńitas mbas kungimit nə Mešə. Ajò þjesə uficesə mbaron me ńi Psalm tə vetem, e me tê þiřenə Čfutnit' e Iđultarət me békue baškarišt me né tə mađinə Zot, ki neper pagzim šêjt permbəlođ populin' e vet tə tanə mbə ńi Kišə tə vetəme.

*Mbəsimi i štatəmbəđetə.*

Permbĭ tə ńáłunə tə Jezu Krištit.

**P. Č' farə kþélim Féjet lutə Kiša šêjte diten' e Paškəve?**

Ġ. Diten' e Paškəve Kiša šêjte lutə tə ńáłunitə tə lumnuešem tə Jezu Krištit Zotit t' onə.

**P. Pse lutetə kəjo festə me aḱ lulzim e gazmênd?**

Ġ. Kəjo festə lutetə me ġiþ atə lulzim e gazmênd pse âšt mã e mađja e ġiþ festave tjera; mbassì tə ńáłunit' e Jezu Krištit âšt tə kryemit' e šperblimit t' onə e temeli i Kišəsə šêjte.

**P. Si mundetə me kênə tə ńáłunit' e Jezu Krištit tə kryemit' e šperblimit t' onə?**

Ġ. Tə ńáłunit' e Jezu Krištit âšt tə kryemit' e šperblimit t' onə, pse Jezu Krišti me tə ńáłunə tə vet na ká čilə deren' e jetəsə tə pásosəme.

**P. Pse ké þanə se tə ńáłunit' e Jezu Krištit âšt temeli i Feəsə s' onə?**

Ġ. Tə ńáłunit' e Jezu Krištit âšt temeli i Feəsə s' onə pse Jezu Krišti ká pasə þanə perpara se ńi ditə do tə ńáłej; anì mã tə ńáłunit' e tí prei vetə védit, e tə vertetuemit' e fjaləsə ḱi pat folə na bâjnə dišmiə šeš se âšt Zot i vertetə, si pat þanə aj vetə, e se e hyjnuešəme âšt Féja ḱi temeloj.

**P. Ška do me þanə kəjo fjalə „Paškə"?**

Ġ. Fjala „Paškə" do me þanə „tə kaluem". Nə liġə tə heršəme i štîəte nder mênd populit tə Tenzot si zdrypi prei Ḱielet Éjəli e kaloj neper špija tə Evġitve tui mbytə djelmt' e parə tə tyne; e prep pštimin' e po-

pulit tə Čfutniəsə prei robnîjet tə Misirit. Nə liġə tə reə na štje nder mênd se Jezu Krišti tui u ńálə prei sə dekunitə mûjti dekenə e na pštoj prei robnîjet tə djálit tə malkuem.

**P. Ška do me þanə fjala „Alleluja" ki þohetə špeš sá ngjatə koha e Paškəve?**

Ġ. Fjala „Alleluja" âšt prei gjuhəsə čfutnište e do me þanə „levdoni Zotinə". Âšt fjalə gazmêndit ki Kiša e ká mbájtə sidomos per atò dit. Kəjò fjalə „Alleluja" âšt eđè kanga e Ējəve nə kieł.

**P. Pse nə kohə tə Paškəve þohenə do uratə nə kambə?**

Ġ. Nə kohə tə Paškəve â zakon me þanə do uratə nə kambə me diftue gazmêndinə ki provon zêməra e jonə e me šêńue tə ńálunitə e Jezu Krištit.

**P. Ška do tə bâjmə me i škue Paškətə si duhetə?**

Ġ. Me škue mirə Paškətə na duhetə me bâə dý punə: 1. Me ađerue Jezu Krištinə, ki â ńálə sə dekunitə, me gazmênd tə mađ tə zêmerəsə s' onə, e tui e ńoftə me zêmerə tə mirenə ki na ká bâə me tə ńálunə tə vet. 2. Me i ńálə eđè na špírtnatə t' ona mbas gjaset tə lumit Jezu Krišt.

**P. Ška do me þanə: me ńálə špírtnatə t' ona mbas gjaset tə lumit Jezu Krišt?**

Ġ. Do me þanə: me filue ńi jetə tə reə si e nep řuga e Zotit, tui u špořə per ńi mênd prei mkateš e tui daštə Zotinə me vepra; e kəštû me ńi jetə tə reə me i pergjaə Jezu Krištit, ki tui u ńálə sə dekunitə filoj ńi jetə tə pásosəme e tə hyjnuešəme.

*Mbəsimi i tetəmbəđetə.*

Permbĭ Ñezigoj e mbĭ tə sjelunə (pročesjon) diten' e šə Markut.

**P. Ška janə Ñezigojtə?**

Ġ. Ñezigojtə janə trí dit tə lutunaš, ḱi bâhenə perpara ditəsə tə šelbuemit, tui u sjelə řeþ e řeþ kišəsə, me dzjeřə prei Tenzot békime permbĭ fryte tə tokəsə. E ju þona Ñezigoj o dit řeziḱeš pse e lusimə Zotinə me na i pritə řeziḱet ḱi na čarsinə kóren' e tokəsə.

**P. A âšt pun' e ařəsyešəme me lutə Zotinə me na đanə frytin' e tokəsə?**

Ġ. Âšt punə fort e ařəsyešəme me lutə Zotinə per fryte tə tokəsə; mã parə: pse toka e natyra mbarə janə nen vuləndesə tə mađit Zot ḱi i ká krijue, e kuĭ farə fuḱijet nuk kan me đanə ġâə prei védit pá e þanə Zoti; mbasandej, pse Jezu Krišti vetə na ká mbəsue m' u lutə: Bukenə t' onə tə perdičəme epna né sot.

**P. Ška janə Leteniət' e Šêjtneve, ḱi kəndohenə nder dit tə Ñezigojve?**

Ġ. Leteniət e Šêjtnave, ḱi kəndohenə nder Ñezigoj e tjera herə, kúr sieletə populi, janə do uratə, ḱi i þona tə mađit Zot, Zojəsə sə békueme e ġiþ šêjtnave me dzjeřə prei Tenzot hiret' e špírtit e tə miratə ḱi na duhenə per ketə jetə.

**P. M' i sieł šḱyp ška perġegə populi nə Leteniə tə Šêjtnave.**

Ġ. Ḱe šḱyp ška perġegə populi nə Leteniə tə Šêjtnave:

| | |
|---|---|
| Kyrie eleison | Zot, ḱi məšierə. |
| Christe audi nos | Krišt, ndiji (uratətə t' ona). |

| | |
|---|---|
| Christe exaudi nos | Krišt, ndigjona. |
| Ora pro nobis | Lutu per né. |
| Libera nos, Domine | Na pšto, o Zot. |
| Te rogamus, audi nos | Po tə lutena, na vên vešinə. |
| Parce nobis, Domine | Na fal, o Zot. |
| Exaudi nos, Domine | Ndigjona, o Zot. |
| Miserere nobis | Kí məšierə per né. |

**P. Kuš e kiti tə sjełunitə, ki bâhetə diten' e šə Markut e pse?**

Ġ. Tə sjełunitə ki bâhetə diten' e šə Markut, me 25 nə Príl, e ká kitə šêjti šə Gegə i Maði nə vjetə 600, me ju lutə Zotit me na pštue prei řəféjet e prei iðnimit tə vet.

**P. Si na duhetə me ju sjełə Kišəsə?**

Ġ. Na duhetə m' u sjełə me pëndim nə zêmerə, tui mbájtə mêndenə nder uratə, tui ecə me urtiə, e jo tə habitšemə, e tui kəndue kadál e me divocjon ška kəndon Kiša šêjte.

**P. Pse kúr siełetə populi prîən Kryki perpara?**

Ġ. Prîən perpara Kryki me na mbəsue se do tə škojmə ġiþmonə mbas ġurməve tə Jezu Krištit, ki âšt řuga e drejtə e jeta e pštimi i jonə.

*Mbəsimi i nândəmbəðetə.*

Permbî festə tə Šelbuemit.

**P. Ška âšt festa e tə Šelbuemit?**

Ġ. Festa e tə Šelbuemit âšt ńi nder mã tə močəmetə e mã tə məðánatə nder tə ġiþa, e â temelue me na štîə nder mênd diten' e lumnuešəme, kúr Jezu Krišti hypi nə kieł katerðetə dit mbassi u ńáłə sə dekunitə.

**P. Jezu Krišti a hypi nə ḱieł porsì Zot o porsì nieri?**

Ġ. Jezu Krišti u ńit nə ḱieł porsì nieri, me špírt e me korp, pse porsì Zot ká kênə ġiþmonə nə ḱieł.

**P. Pse Jezu Krišti u ńit nə ḱieł?**

Ġ Jezu Krišti u ńit nə ḱieł: 1. Me dzânə vênd nə lumniə tə Pařizit, ḱi pat fitue me dekə tə vet; 2. Me na čilə dyert' e Pařizit e m' u bâə ndermjetəsi i jonə me Átin' e puštuešem; 3. Me čue Špírtinə Šêjt permbř Apostuj.

**P. Si u ńit nə ḱieł Jezu Krišti?**

Ġ. Jezu Krišti u ńit nə ḱieł me fuḱiə tə vet, tui mâřə me védi špírtnat' e Patriarkəve, ḱi pat pštue prei Limbit.

**P. Jezu Krišti a ġindetə več nə ḱieł?**

Ġ. Jezu Krišti porsì Zot ġindetə ġiþkund; porsì Zot e porsì nieri ġindetə nə ḱieł e nə Sakramênd tə Lterit.

**P. Ška do tə bâjmə me e škue mirə diten' e tə Šelbuemit?**

Ġ. Me e škue mirə ketə festə na duhetə me bâə mirə trí punə: 1. Me aðərue Jezu Krištinə ḱi â pštimi i jonə e ndermjetəsi i jonə; 2. Me e škoḱə krejt zêmərenə t' onə prei kəti šekulit tə řějšem, tui mêndue se Ḱieła âšt atðeu i jonə perńimênd; 3. M' u gatue me mâřə mbrapa Jezu Krištinə nə pervûjtniə e nə mũnd, ḱi hoḱ, me pasə pjesə nə lumniə tə tí.

**P. Ška bãne Apostujtə mbassì u ńit nə ḱieł Jezu Krišti?**

Ġ. Apostujtə, mbassì u ńit nə ḱieł Jezu Krišti, u mbəloðne baškə nə Ñuzalem me pritə mbə ńi vênd tə posáčem t' arðunit' e Špírtit Šêjt, me uratə e me šêjtniə; e aštû na mbəsuene eðè né ška na duhetə me bâə me ndêjə gádi me mâřə Špírtinə Šêjt nder Řəšajə.

*Mbəsimi i ńizetətə.*

Permbĭ Řəšajə.

**P. Ška janə Řəšajətə?**

Ġ. Řəšajətə janə ńi festə e temeluəme ḱýš nə kohə tə parə tə Kišəsə šêjte, me lutə me lulzim ditenə, kúr Špírti Šêjt zdrypi permbĭ Apostuj.

**P. A kište motit populi i Tenzot ńi festə ḱi bite ditə per ditə me Řəšajə t' ona?**

Ġ. Populi i Tenzot motit kište ńi ditə ḱi bite ditə per ditə me Řəšajə t' ona, e permêndšinə ditenə ḱi Zot' ynə ða Urďənimet' e veta nə Mal tə Sinaj, pêsəďetə dit mbas Paškəš, do me þanə, mbas ditet ḱi i pštoj prei robnijet tə Faraonit.

**P. Si ndoði t' Arďuniť e Špírtit Šêjt?**

Ġ. Apostujtə me Zojen' e békueme e me šum dišepuj tjerə, išinə mbəleďə baškə mbə ńi vênd, e atŷ u lutšinə baškarišt tui pritə Špírtinə Šêjt, ḱi ju pat prêmtue Jezu Krišti. Kúr per ńi herə u ndie ńi krisemə prei ḱielet, sikur ńi duhiə e maďe; e n' atə čas u dukne disá gjuhə zjermit ḱi ju varne mbĭ krye se tə cilit nder atà ḱi išinə atŷ. Atà gjuhə šêńojnə daštəniənə ḱi Špírti Šêjt erď me ndezə nder zêməra tə tyne; e šêńojnə eďė se Uńíli do t' u predikote ne kater anət' e Ruzolimit.

**P. Ška ju ndoði Apostujve mbassì erď permbĭ ta Špírti Šêjt?**

Ġ. Apostujtə, mbassì muerne Špírtinə Šêjt, u ndəřuenə kryekəput, do me þanə u bâəne šêjtenə, kjenə šndritə e trimnue, tui kênə perpara tə pádiəšem' e tutəsa, e jo fort zêmərorə kah šêjtnija.

**P. Č' farə ðuntiəš patne Apostujtə me t' Arðunə tə Špírtit Šêjt?**

Ġ. Špírti Šêjt me bâə dišmiə hyjniən' e Feəsə šêjte, ju ða tə kəštênəve t' atə heršemə ðuntiə tə məðája fort, due me þanə: me folə ġiþ farə gjuhəš, me bâə mərekuliə, me diətə e me kałdzue punə ki do tə ndoðšinə dikúr; por mbassì Féja u forcue, i maði Zot nuk i ða mã aḱ špeš kəto ðuntiə.

**P. Ška ká Kiša šêjte prei Špírtit Šêjt?**

Ġ. Špírti Šêjt i ep Kišəsə šêjte ġálim, ḱandeřə e fukiə, e e sundon pá daə me ndimə tə vet; prei Špírtit Šêjt Kiša ká ńatə trimniə ki nuk u ligštue kuř nder sá kunderštime e tə vštíra ki i tokoj me hjekə č' prei filimit e sot, e ki kan me i tokue eðè mbrapa. Prei se i perkrahetə Špírti Šêjt, Kiša i ká mbájtə tə kułueme tə vertetat' e mbəsimet' e veta, e s ká mûjtə me raə kuř nə ńi gabim Féjet. Prei Špírtit Šêjt mbahetə šêjtnija e Feəsə s' onə nder ġiþ sá tə zeza pštjełojnə e perčudənojnə ketə šekuł.

**P. Ška do me þanə ńajò fjalə ki þohetə se špírti i jonə âšt ndêja e šugurueme e Špírtit Šêjt?**

Ġ. Ajò fjalə do me þanə se Špírti Šêjt dzên vênd nə zêmerə t' onə me hír tə vet, e na nep ðuntiət' e veta.

**P. Ška do tə bâjmə me na ðanə Špírti Šêjt me duer plot ðuntiət' e veta nder Řəšajə?**

Ġ. Me na ðanə Špírti Šêjt me duer plot ðuntiət' veta nder Řəšajə, na duhetə me dišrue me zél tə mað t' arðunit' e tí nə zêmerə t' onə, e me u škoḱə prei ġiþ farə dišireš tjera tə páuða.

*Mbəsimi ńizet e ńi.*

Permbĭ festə tə Šəndertatit o tə Šêjtnuešəmesə Triniə.

**P. Ška âšt festa e tə Šêjtnuešəmesə Triniə?**

Ġ. Festa e tə Šêjtnuešəmesə Triniə, ki lutetə tə parenə tə diele mbas Řəšajəš, âšt ńi festə posáče, vûe prei Kišəsə šêjte me ndérue tə Šêjtnuešəmenə Triniə, ńi Zot tə vetunə nə tre vetə.

**P. Kiša a nuk e ndéron per ditə tə Šêjtnuešəmenə Triniə?**

Ġ. Kiša ńimênd e ndéron per ġiþ ditə tə Šêjtnuešəmenə Triniə, pse Féja e jonə krejt âšt per lumniə tə sájə; por per tə peršpiršəmitə t' onə kje temelue ńi festə posáče nə ndér e nə lavd tə kətí temelit tə maď tə Feəsə.

**P. Pse lutetə kəjo festə tə parenə tə diele mbas Řəšajəš?**

Ġ. Festa e Šêjtnuešəmesə Triniə lutetə tə parenə tə diele mbas Řəšajəš, me e mâřə vešt na se ġiþ atà punə tə məďá ki bâni Jezu Krišti, e t' arďunit' e Špirtit Šêjt kjene ki t' a ńofimə na tə Šêjtnuešəmenə Triniə, e t' a aďərojmə me zêmerə e me tə drejtə.

**P. Ška do tə bâjmə na nə ndér' e nə lavd tə Šêjtnuešəmesə Triniə?**

Ġ. Né na duhetə me e aďərue tə Šêjtnuešəmenə Triniə, me ju falə ndérəsə, me i lypunə ndimə; e tə tana kəta punə i mbarojmə tui daštə tə maďinə Zot ki âšt ńi i vetem nə tre vetə.

**P. Si do t' a aðərojmə tə Šêjtnuešəmenə Triniə?**

Ġ. Do t' a aðərojmə tə Šêjtnuešəmenə Triniə pá u rẽjtə se me mênde t' onə mund t' i dalimə nə skâj kəsajə tə drejtəsə; pse ky kþelim Féjet âšt porsì dieli, ki ġiþkuš e di se âšt, por kerkuš nuk âšt i Zoti me i ngulə sỹtə mbə tê, pse prei dritet tə maðe ki ká na meř tə pámit' e sỹve.

**P. Per č' farə arəsyənaš mã fort na duhetə me ju falə ndérəsə kətyne tre vetəve tə hyjnuešemə?**

Ġ. Na duhetə me ju falə ndérəsə sidomos Átit pse na ká krijue; tə Birit pse na ká šperblye me ġak tə vet; Špírtit Šêjt pse na ká šêjtnue.

**P. Me č' uratə mundena me lutə tə Šêjtnuešəmenə Triniə?**

Ġ. Mundena me lutə tə Šêjtnuešəmenə Triniə tui bâə špeš šêjin' e šêjtesə Kryġə e tui þanə me feə tə ndezunə uratenə: Kjoftə lumnija Átit, etj.

*Mbəsimi ńizet e i dytə.*

Permbĩ festə tə Korpit tə Krištit.

**P. Č' farə festet lutetə t' êjtenə mbas festəsə tə Šêjtnuešəmesə Triniə?**

Ġ. T' êjtenə mbas festet tə Šêjtnuešəmesə Triniə lutetə festa e Korpit tə Krištit, me ndérue mbə ńi məndyrə tə posačəme Jezu Krištinə, Zotinə t' onə nə Sakramênd tə Lterit.

**P. Pse po þue mbə ńi məndyrə tə posáčəme?**

Ġ. Þam mbə ńi məndyrə tə posáčəme, pse Jezu Krišti n' Eukaristiə ndérohetə per ġiþ ditə kúr þohetə Meša; prandej festa e Sakramêndit tə Lterit mundetə m' u þanə se â kênə ġiþmonə nə Kišə šêjtə.

**P. Kiša a nuk e lutə t' Êjten' e maðe tə temeluemit' e Eukaristiəsə?**

Ġ. Po tə temeluemit' e Eukaristiəsə Kiša e lutə t' Êjten' e maðe. Por mbassì mb' atə javə tə maðe Kiša, si me þanə, mba ziə nder šerbime tə šuguruešəme, prei mûndimeve tə Jezu Krištit, e ká paə me uðə me e ḱitə nə tjeterə kohə ditenə me ndérue me šênd e me gazmênd ketə temel féjet.

**P. Pse sieletə Sakramêndi šêjt me lulzim tə maď atə ditə.**

Ġ. Sakramêndi šêjt sieletə me lulzim tə maď atə ditə: 1. Me e bâə dišmiə kundra anəmiḱve e kunderštarəve tə kətí kþélimit tə Feəsə, se Kiša nuk e mšehə tə verteten' e kətí Sakramêndit; 2. Me ńálə nə zêmerə t' onə feənə e me na i ndezə zêməratə nə daštəniə per Jezu Krištinə nə Sakramênd tə Lterit; 3. Me i šperblye mbə ńi farə məndyret tə pándérimet' e ðunenə ḱi ky Sakramênd šêjt ká prei anəmiḱve tə šêjtesə Feə.

**P. Ška do tə bâjmə me e škue si duhetə festen' e Korpit tə Krištit?**

Ġ. Me škue si duhetə festen' e Korpit tə Krištit, do tə bâjmə trí punə: 1. M' u kungue me tə peršpíršem tə maď, tui ju falə ndérəsə Jezu Krištit per daštəniə tə maðe, ḱi na ká diftue nə ketə Sakramênd; 2. Me i lypə tə falunə Jezu Krištit per sá kungime ḱi nuk i kena bâə mirə, e per ġiþ atà tə pándérime ḱi ndjerzt' e kəḱiə i bâjnə próre nə ketə Sakramênd; 3. M' u sjelə mbas Sakramêndit me urtiə e me tə pervûjtə, tui þanə uratə, tui bâə punət' e Feəsə e tə daštəniəsə, e tui e ńoftə tə miren' e maðe t' onenə me pasə Jezu Krištinə nə ketə Sakramênd.

*Mbəsimi ńizet e i tretə.*

Permbĭ tə Dzânunitə pá faj tə Zojəsə sə békueme.

**P. Č' festə lutə Kiša me tetə tə Đetorit?**

Ġ. Me tetə tə Đetorit Kiša šêjte lutə festen' e Zojəsə sə békueme dzânunə pá faj tə mkatit tə řjeđəsə.

**P. A âšt fort e močəme kəjo festə?**

Ġ. Festa e Zojəsə dzânunə pá mkat tə řjeđəsə âšt e močəme fort; nder vênde kah tə lémit' e dielit mbəřîən déri nə kohə tə parə tə Kišəsə, e kah prêndimi i kapə ńi mîə e dy ḱind vjet.

**P. Ška na mbəson kəjo e vertetə Féjet?**

Ġ. Kəjo e vertetə Féjet na mbəson se Zoja e békueme, per məšierə tə posáčəme tə Tenzot e per meritime tə Jezu Krištit, kje šêjtnue prei hirit tə Tenzot nə tə dzânunitə tə vet, e kje ruejtə ḱýš nə tə parinə čas prei mkatit tə řjeđəsə.

**P. Kúr kje léčitə per mbəsim Féjet tə dzânunit' e Zojəsə pá mkat?**

Ġ. Nə vjetə 1854 me tetə tə Đetorit, Šêjti Át Papə Pio i Nandi, tui e lypə ġiþ Ipeškəvîjtə Katolik, me gazmênd tə mađ tə ġiþ Ruzolimit e dan e e kəputi se âšt mbəsim Féjet se Zoja e békueme kje dzânə pá mkat tə řjeđəsə.

**P. Pse dešt Zot' ynə me ruejtə Zojen' e békueme, pós ġiþ ndjerzve, prei mkatit tə řjeđəsə?**

Ġ. Zot' ynə dešt me ruejtə Zojen' e békueme prei mkatit tə řjeđəsə pse ndéra e mađnija e Jezu Krištit e lypte mos me ndêjə as ńi čas tə vetem nen robniə tə djalit ńajo ḱi do tə bâhej nana e Tenzot.

**P. Po prá Zoja a âšt šperblye eđè ajò prei Jezu Krištit?**

Ġ. Po eđè Zoja e békueme âšt šperblye prei Jezu Krištit, por mbə ńi məndyrə tə posáčəme e jo si tə ġiþ na. Né meritimet' e Jezu Krištit na dzuerne prei mkatit e prei robnijet tə djálit; Zojen' e békueme atò meritime e pritne mos m' u perlye me mkat tə řjeđəsə e mos me raə nen zġeđə tə djálit tə malkuem.

**P. Ška do tə bâjmə me e lutə mirə festen' e Zojəsə dzânunə pá mkat tə řjeđəsə?**

Ġ. Me e lutə mirə e si duhetə ketə festə, do tə mundohena: 1. Me ju falə ndérəsə tə Šêjtnuešəmesə Triniə, ki e ká ruejtə Zojenə prei fajit tə řjeđəsə; 2. M' u šendue me Zojen' e békueme per ketə ndérə tə mađe, ki i ká bâə i mađi Zot; 3. Me řitə divocjoninə t' onə nej ketə Virġinə tə kuluešəme.

**P. Č' besə do me liđə m' u đanə per ńi mênd mbas Zojəsə sə békueme?**

Ġ. Per m' u đanə perńimênd mbas Zojəsə sə békueme dzânunə pá mkat tə řjeđəsə, po nap fjalen' e po liđi besə m' u mundue per ditə e mã fort me ruejtə špírt e korp prei ndyesinet tə mkatit; e me fitue ndimen' e sájə, due me i þanə špeš ketə uratə: „O Zojə, dzânunə pá mkat, lutu per né, ki po sielena prei tejet.“

*Mbəsimi ńizet e katertə.*

Permbî tə lemitə e tə kuštuemit' e Zojəsə nə Kišə tə Ruzalemit.

**P. Č' festə lutə Kiša me tetə nə Štatuer?**

Ġ. Me tetə nə Štatuer Kiša lutə festen' e tə Lémitə tə Zojəsə sə békueme.

**P. A kje ǵiþ ńi tə Lémit' e Zojəsə sə békueme e tə lémit' e ndjerzve tjerə?**

Ǵ. Jo nuk kje ǵiþ ńi; pse Zoja leu nə hír tə Tenzot, e ndjerztə tjerə léjnə nə mkat.

**P. A raə kuř nə mkat Zoja e békueme?**

Ǵ. Âšt pun' e mnéršəme več me i škue neper mênd kúi se Zoja e békueme raə kuř nə mkat; jo as hija e mkatit nuk hasi kuř mbə tê, e mə č' do čas tə jetəsə sə vet kje hír plote.

**P. Č' festə lutetə me 21 tə Nandorit?**

Ǵ. Me 21 tə Nandorit lutetə festa e ńasájə ditə, kúr Zoja e békueme kje čue e kuštue nə Kišə tə Ruzalêmit.

**P. Sá vječ e čuene Zojen' e békueme nə Kišə tə Ruzalêmit?**

Ǵ. Zojen' e békueme e čuene nə Kišə tə Ruzalêmit ḱýš nə vocəřiə, m' u řitə nə hír tə nëltit Zot.

**P. Ška do tə bâjmə na nder kəto dý festa?**

Ǵ. Nder kəto dý festa na duhetə: 1. Me ju falə ndérəsə Tenzot per ǵiþ atò hire ḱi me duer plot ká šprazə mbī Zojen' e békueme; 2. Me e ndérue šêjtniən' e Zojəsə, e m' u šêndue per maďniə tə sájə; 3. Me i mâřə mbrapa vyrtytet' e vocəřiəsə tə sájə, tui ja kuštue na vetvédinə tə maďit Zot ḱýš nə fəminiə t' onə; e do t' a mbájme mênd mirə, se mã tə šûmenə kah tə mâřinə nieri nə tə rítə tə vet, ńaštu jeton e mbaron.

*Mbəsimi ńizet e pêstə.*

Permbĭ tə falunitə t' Arkanġelit Gabriel Zojəsə sə bękueme.

**P. Ška âšt tə faluniť e Arkanġelit Gabriel Zojəsə sə bękueme?**

Ġ. Tə faluniť e Arkanġelit Gabriel Zojəsə sə bêkueme, ki lutetə me 25 dit nə Marc, e i þonə eđè dita e Nuncjatəsə, âšt ńi festə temelue me na štîə nder mênd atə ditə kúr Arkanġeli Gabriel i kje čue Zojəsə nə Nazaret, me i bâə me diətə se do tə bâhej Nana e Tenzot.

**P. Ška þa Êjəli kúr ju duk Zojəsə?**

Ġ. Êjəli kúr ju duk Zojəsə i þa: „Falemi, hír plote! Zot' ynə me tý; bękue jé mbĭ ġiþ graə.“

**P. Ška bâni Zoja kúr ndjeu fjalətə e Arkanġelit Gabriel?**

Ġ. Zoja kúr ndjeu fjalət' e Arkanġelit Gabriel, provoj turbuĺim e ndêj pá zã, tui mêndue ku dote me škrepə Arkanġeli me atə tə falunə. Por Arkanġeli me vrep i þa: „mos druej, o Məriə, pse ké ġetə hír para Tenzot (ké ġetə hater te aj) e fukija e tə nëltit Zot ká me tə řeþue, e aj ki ká me leə prei tejet ká me kênə i Biri i tə nëltit Zot.“

**P. Si i perġeġi Zoja Arkanġelit?**

Ġ. Zoja i perġeġi Arkanġelit me pervûjtniə tə mađe e i þa: „ke šerbətorja e Tenzot: u bâftə mbĭ mue sikur þotə fjala e jotə“. Mb' atə čas u bâə ńi mərekuliə daštnijet, ki kje perfolə kater mîə vjet perpara; n' atə čas i Biri i Tenzot u mišnue tui mâřə ńi korp e ńi

špírt, si e kena na, nə krahnuer tə kułuešem tə Virǵinesə Məriə, per vyrtyt tə Špírtit Šêjt.

**P. Č' vyrtyte na mbəsoj Zoja mbə ketə tə falunə t' Arkanǵelit Gabriel?**

Ǵ. Mbə ketə tə falunə t' Arkanǵelit Gabriel Zoja na mbəsoj trí vyrtyte, ḱi i punoj ajò vetə mbə ńi škałə fort tə nëltə: 1. Pastriənə tə pá mosterə, tui e pasə nə kujdes tə mađ me mbájtə Virǵiniən' e vet; 2. Ńi pervûjtəniə tə mađe tui e þanə vehtenə šerbətore eđè pse kje zgjeđə me kênə Nana e Tenzot; 3. Ńi ndigjesə tə pá mâsə, tui ju štrue vułəndesəsə tə Tenzot e tui þanə: „u bâftə mbĭ mue sikur urđənon, o Zot, fjala e jote.“

**P. Ška do tə bâjmə na me e lutə si duhetə festen' e Nuncjatəsə?**

Ǵ. Me e lutə mirə ketə festə na duhetə: 1. Me ađərue tə Birin' e Tenzot bămunə nieri per šelbim t' onə, e me ju falunə ndérəsə per ketə tə mirə kaḱ tə mađe; 2. M' u gazmue me Zojen' e békueme per ketə kambə e mađniə ḱi pat, m' u bâə Nana e Tenzot; 3. Me mâřə mbrapa vyrtytetə ḱi na ká mbəsue, tui lyp ndimen' e sájə e tui u zotue me þanə per ǵiþ ditə uratenə: „Êjəli i Tenzot ju fal Zojəsə Məriə,“ etj.

*Mbəsimi ńizet e ǵaštə.*

Tə pjekunit' e Zojəsə mbə š' Elizabetenə.

**P. Ška âšt tə pjekunit' e Zojəsə?**

Ǵ. Tə pjekunit' e Zojəsə sə békueme, ḱi lutetə tə dytenə ditə tə kořikut, âšt ńi festə e temelueme me na štîə nder mênd ditenə ḱi Zoja e békueme škoj m' u pjekə nə šêjtenə š' Elizabetə, kušərînen' e vet.

**P. Ška ndođi kúr u ndeš Zoja me š' Elizabetenə?**

Ǵ. Tə ndešəmenə Zoja me š' Elizabetenə, šə Ńoni pá leə eđè, u šêjtnue, e šêndoj nə bark tə s' aməsə tui ađərue ḱýš atə herə Šelbuesinə t' onə nə krahnuer tə Zojəsə sə békueme.

**P. Ška bâni šêjtja š' Elizabetə?**

Ǵ. Šêjtja š' Elizabetə, šndritunə prei Špírtit Šêjt, e ńofti mərekuł̓iən' e tə mišnuemitə tə Birit tə Tenzot, ḱi u krye nə Zojen' e békueme, e tui u čuditə e tui u šêndue, þa: „Békue fryti i barkut t' yt! E kû e pata une ketə fat me m' arđə Nana e Zotit t' êm?"

**P. Si ju perǵeǵi Zoja fjaləve tə š' Elizabetəsə?**

Ǵ. Fjaləve tə š' Elizabetəsə Zoja ju perǵeǵi me ńi bukuriə kanget, kû ǵiþ ndérenə ja lên vetunə tə mađit Zot, e me ńi daštəniə tə mađe r̃itə, jo vehtenə, por tə mirenə e məšiəren' e pámbarueme tə Tenzot. Asájə kangə tə mađnuešəme i þonə: Magnificat.

**P. Ška na mbəson Zoja mbə ketə ditə?**

Ǵ. Mbə ketə ditə Zoja na mbəson me šêjtnue bisedətə t' ona e tə pjekunitə me šoḱi šojnə, tui ḱitə nə dritə kater vyrtyte: daštəniənə, pervûjtniənə, urtiənə e zéł̓inə me ndérue tə mađinə Zot.

*Mbəsimi ńizet e štatə.*

Permbĩ tə Dəlírunitə tə Zojəsə sə békueme kah liǵa e Mojzehit.

**P. Ciła âšt festa e tə Dəlírunitə tə Zojəsə békueme?**

Ǵ. Tə Dəlírunit' e Zojəsə békueme, ḱi bje tə dytenə ditə tə Frorit, âšt ńi festə ḱi kje vûe me mbájtə mêndimin' e ńasájə ditə kúr Zoja e békueme škoj nə Kišə

tə Ruzalêmit me ju štrue liġəsə tə dəlírunitə (me hîə nder uratə) e me i kuštue tə maďit Zot tə hynuešəminə tə Birin' e vet Jezu Krištinə.

**P. Ška urďənote liġa e tə Dəlírunitə?**

Ġ. Liġa e tə Dəlírunitə, vûe prei Mojzehit per urďen tə Tenzot, šterngote grátə me škue nə Kišə tə Ruzalêmit mbas djergimit, m' u dəlírə e me i bâə tə maďit Zot ndo 'j sodakə.

**P. A kište perlim Zoja e békueme me ja perliġə kətí urďənit?**

Ġ. Zoja e békueme nuk e kište perlim me ju perliġə atí urďənit, pse liġa flitte per ńatà ki janə dzânə e kan leə si e nep natyra; por Jezu Krišti u dzûe per vyrtyt tə Špírtit Šêjt, e Zoja kje ġiþmonə Virġinə para djergimit, nə djergim, e mbas djergimit. Por dešt ajò vetə me ju štrue asájə liġə me u bâə per né paskýrə pervûjtnijet e ndigjeset per ška urďənon i maďi Zot.

**P. Ška bâni sodakə Zoja nə Kišə?**

Ġ. Zoja e békueme, eďè pse prei Deresə tə Krajlit David, ište e vorfenə, e prandej bâni sodakə sênde ki kišinə zakon Nanat' e vorfəna, due me þanə: dy turtuj o dy pəlumba.

**P. Pse e čoj Zoja Jezu Krištinə nə Kišə tə Ruzalêmit?**

Ġ. Zoja e békueme e čoj Jezu Krištinə nə Kišə tə Ruzalêmit me i ndigjue liġəsə tə močəme, ki ju urďənote prindve me ja falə tə maďit Zot nə Kišə tə parinə djalə ki léte, e me e šperblye mandej me ndo 'j sodakə.

**P. A ndoði ndo 'j pun' e mərekuluešəme kúr čuene Jezu Krištinə nə Kišə tə Ruzalêmit?**

Ġ. Kúr čuene Jezu Krištinə nə Kišə tə Ruzalêmit, šêj ti šə Simon plaku e ńi šêjte grue e véjə, ki i þošinə Ana, šndritə prei Špírtit Šêjt e ńoftne Jezu Krištinə per tə vertetinə Mesiə.

**P. Ška bâni šə Simoni?**

Ġ. Šə Simoni, ġiþ gazmênd muer tə hynuešəminə fəmiə Jezu Krištinə nder duer tə veta, e tui ju falə ndérəsə Tenzot, þa kangenə: „Nunc dimittij" e dote me þanə me atà fjalə: „Teš, o Zot eðè me dekə nuk mə ðimetə jeta mbassì e paəš me sỹ tə miə Šelbuesin' e Ruzolimit." Mbasandej perfoli kunderštimetə ki do tə provote Jezu Krišti, e derptimin' e zêmerəsə tə Zojəsə békueme.

**P. Ška bâni Ana?**

Ġ. Eðè Ana s prâni tui levdue Zotinə e tui ju falə ndérəsə pse na čoj Šelbuesinə t' onə, e me kêdo haste diftote t' arðunit' e Jezu Krištit.

**P. Ška na mbəson festa e tə Delírunitə tə Zojəsə?**

Ġ. Festa e tə Dəlírunitə tə Zojəsə na mbəson: 1. Me e mbájtə ġiþ uńîə liġen' e Tenzot; 2. Me e pelkye fort pervûjtniənə; 3. Me ja kuštue vetə védinə Tenzot, tui bâə nə tə tana punətə vuləndesen' e tí.

**P. Ška do tə bâjnə Nanatə me mâřə mbrapa Zojenə e békueme?**

Ġ. Nanave tə kəštêna me mâřə mbrapa Zojen' e bekueme, mbas djergimit, ju perket me škue nə Kišə, me ju falə ndérəsə Tenzot e me lypə hírinə me řitə fəmiənə kəštêništ.

**P. Pse atə ditə sieɫena řeþ e řeþ Kišəsə me ḱira ndezə?**

Ġ. Sieɫena atə ditə řeþ e řeþ kišəsə me ḱira ndezə me kujtue řugenə ḱi bâni Zoja e békueme prei Betlêmit nə kišə tə Ruzalêmit; e mbahenə nə dorə ḱirat' e ndezunə me šêńue Jezu Krištinə, ḱi âšt drita e ġiþ šekulit, e me ju lutə tə na šndrisinə me hír tə vet.

*Mbəsimi ńizet e tetə.*

Permbī tə ńitunitə nə ḱieɫ tə Zojəsə sə békueme.

**P. Ška âšt tə ńitunit' e Zojəsə sə békueme nə ḱieɫ?**

Ġ. Tə ńitunit' e Zojəsə sə békueme nə ḱieɫ, ḱi lutetə me pêsə mbəđetə nə Gušt, âšt ńi festə ḱi kje vûe me kujtue deken' e ngušəɫuešəme tə Zojəsə békueme e tə ńitunit' e sájə nə ḱieɫ.

**P. Kúr fiɫoj festa e tə ńitunitə tə Zojəsə nə ḱieɫ?**

Ġ. Festa e tə ńitunitə tə Zojəsə nə ḱieɫ ká kênə lutə ġiþmonə ḱýš nə kohə tə para tə Kišəsə šêjte; por nə vjetə 600 fiɫoj m' u lutə me lulzim tə mađ.

**P. Si kje ńitə nə ḱieɫ Zoja e békueme?**

Ġ. Ġiþ kəštênimi mbar e beson se Zoja e békueme kje ńitə nə ḱieɫ me korp e me špírt.

**P. A ká lumniə tə mađe nə ḱieɫ Zoja e békueme?**

Ġ. Zoja kje řitə nə ḱieɫ permbī ġiþ Êjə e šêjten tə Parīzit e bâə Řeġineša e ḱieɫəsə e e đeut; e ġiþ kəjo lumniə i erđ Zojəsə békueme pse âšt e Ama e Tenzot e mã e temeluemja nə pervûjtniə e nə šêjtniə e ġiþ kreatyrəve.

**P. A ká se na mba uzdaja perńimênd me pasə ndimen' e Zojəsə sə békueme?**

Ġ. Zoja, mbas tə maďit Zot, âšt temeli mã i ngultə, mã i vertetə e mã i fukiəšem i uzdajəsə s' onə, e prá mbas Zotit do tə pštetena nə ndimə tə sájə; e per tə vertetə nuk i mungon puštedja, pse âšt Nana e Tenzot e mã e maďja e ġiþ kreatyrəve; nuk i mungon vuləndesa pse na do si Nan' e daštunə, ki âšt; e prandej me temel tə maď kena ařəsye me e pštetə, mbas Zotit, špnesenə t' onə nə ndimə tə Zojəsə békueme.

**P. Ška do tə bâjmə me meritue ndimen' e Zojəsə?**

Ġ. Me meritue ndimen' e Zojəsə na duhetə me mâřə mbrapa vyrtytet' e sája, e sidomos pastriən' e pervûjtniən' e sájə.

**P. E me bâə me kênə nə mkat?**

Ġ. Eďè me kênə nə mkat, nə kjoft se dišrojmə perńimênd me ndəřue vepratə t' ona tə mbrapšta, uzdajenə per ndimə tə Zojəsə békueme s do t' a dájmə kúr; Zoja âšt Nan' e məšieršəme e streha e mkatnorəve.

**P. Ška do tə bâjmə na ditenə ki â ńitə Zoja nə kieł?**

Ġ. Ditenə ki â ńitə Zoja nə kieł na duhetə: 1. M' u gazmue me Zojenə per lumniə ki ká; 2. Me e ndérue, tui kênə se ajò âšt Pajtorja e jonə para tə Birit tə vet; 3. Me e lutə ki tə na dzjeřinə eďè né ńi vênd nə Paříz.

*Mbəsimi ńizet e nândə.*

Permbî Zojen' e Kəšílit tə mirə.

**P. Č' festə lutetə nə Škypəniə ditorin' e šə Markut?**

Ġ. Ńi ditə mbas šə Markut, due me þanə me 26 nə Príl, Škypənija mbarə lutə festen' e Zojəsə tə Kəšílit tə mirə.

**P. Ќýš kúr lutetə nə Škypəniə kəjò festə?**

Ġ. Zojen' e kəšílit tə mirə Škodra e lutə č' ká dit, nə muej tə Tetorit, e i þonə Zoja e Škoderəsə. Por nə vjetə 1894 Ipeškəvîjt' e Škypəniəsə u mbəloðne me kəќyrə sə baškut punət' e Feəsə, e atŷ zgoðne ketə Zojə tə daštunə per mã tə parenə Pajtore tə vêndit t' onə, e ja šêńuene ditenə me 26 tə Príłit, si lutetə eðè ńeti; tui e bâə atə ditə nder festa mã tə məðána ќi lutə kəštenimi i jonə.

**P. Pse â zgjeðə kəjò Zojə per mã e maðja Pajtore e Škypəniəsə?**

Ġ. Â zgjeðə Zoja e Kəšílit tə mirə per mã e maðja Pajtore e Škypəniəsə, pse ká ńi arəsye tə posáčəme me na dalə zot né.

**P. Č' farə arəsýjet ká?**

Ġ. Zoja e Kəšílit tə mirə, o Zoja e Škoderəsə, ká mâŕə êmənine prei ńi fugurjet tə mərekuluešəme ќi u lutte motit nə Škoderə. Aќ e bukurə e per bind ište ajò fugure sá nuk dáte se e kište bâə dora e nierit. Por mbassi u čart vêndi, tui u ftofə Féja e tui dalə mkati per fušə, asájə Zojə tə kuluešəme nuk i bâni zêmərа me ndêjə mã nder né. Prandej, me to ġind tə mirə tə vêndit ќi e ndoќne kambə, ajò fugure u čue havae e škoj nə Genazzano afer Roməsə, kû ġindetə eðè sot, e kû i kan goditə ńi kišə tə maðe e tə bukurə fort.

**P. Zoja e békueme a ká hjekə dorə prei neš, ќýš se iku?**

Ġ. Tui ikə ajò fugure e mərekuluešəme na ká vorfənue perńimênd, e na kena mbetə si fəmija pá nanə. Por prep Zoja âšt e məšieršəme, e, eðè pse fugurja e sájə u largue prei kətí vêndit, məšieren' e vet Zoja nuk

e ká daə prei neš. Eđè sot fugurja e sájə nə Genazzanə ři per havaə, pá dzânə kerkund; ndošta me ketə mərekuliə Zoja e Kəšílit tə mirə do me na þane se âšt gádi me kþye prep nder né, kúr t' i hjekimə atà mkate ki e kan bâə me ikə, e kúr tə ja zbusimə zêmərenə me pëndim t' onə.

**P. Ška do tə bâjmə na diten' e Zojəsə tə Kəšílit tə mirə?**

Ġ. Ġiþ kəštênimi nder né: 1. Do t' a mbájnə atə ditə, si âšt perńimênd, porsì diten' e êmənit tə Nanəsə sə vet tə daštunə; 2. Do tə mundohetə me hjekə prei zêmerəsə sə vet ńatò mkate, ki kan kênə arəsýja m' u daə prei neš Zoja e békueme, tui dəlírə špírtinə e tui pajtue me tə mađinə Zot; 3. Do tə ja porosin Zojəsə sə békueme ġiþ kəštênimin' e Škypəniəsə, e me daštəniə tə ndezunə do t' i lutetə Zojəsə me kujtue kû ká pasə ndêjə dikúr, e mos me na lânə mã tə vorfenə.

*Mbəsimi i tríđetə.*

Permbï festa t' Êjəve.

**P. Č' festa posáče lutə Kiša šêjte me ndérue Êjətə?**

Ġ. Dý festa posáče lutə Kiša šêjte me ndérue Êjətə: festen' e šêjtit šə Məhíl e tə ġiþ Êjəve tə Rojəsə tə dytenə ditə tə Tetorit.

**P. Pse Kiša diten' e ġiþ Êjəve ndéron posáče šêjtinə šə Məhíl?**

Ġ. Diten' e Êjəve Kiša šêjte ndéron mbə ńi məndyrə posáče šêjtinə šə Məhíl, pse e mba si ndimətarinə e vet tə posáčem, e per tə parin' e ġiþ Êjəve.

**P. Si do t' a lusimə diten' e ǵiþ Êjəve?**

Ǵ. Na duhetə me lutə festen' e ǵiþ Êjəve tui lypə ndimen' e tyne e tui i mâřə mbrapa. Ta lypimə ndimen' e tyne me uzdajə e sikur veḱilat' e Tenzot ḱi janə e ndermjetəsitə t' onə; t' i mařimə mbrapa tui ju mbájtə besenə me zél per ndér' e lumniə tə mađit Zot, sikur e diftuene atà, tui luftue kundra Lucifeřit e kundra šokəve tə tí, me i dalə zot ndérəs' e lumniəsə tə nëltit Perêndío.

**P. Kuš janə Êjət' e Rojəsə?**

Ǵ. Êjət' e Rojəsə janə ńatà Êjə, ḱi i mađi Zot prei daštənijet e məšieret tə vet ká šêńue me kênə ndimətarət' t' onə tə posačemə, me na dalə zot e me na ruejtə. Ketə punə e diəmə prei tə Škruenitə Šêjt e prei mbəsimit tə Kišəsə šêjte.

**P. Mbə č' nevojə na ǵindetə e na ndimon Êjəli i Rojəsə?**

Ǵ. Êjəli i Rojəsə na ǵindetə e na ndimon nder ǵiþ nevojə e řeziḱe t' ona; jo več nder nevojə e řeziḱe tə špírtit, tui na šndritə mêndenə, tui na dalə zot, tui na prîə perpara sá tə mundetə kah šelbimi i špírtit; por eđè na ǵindetə nder nevojə e řeziḱe tə kəsájə jetə, sikur na kaldzon tə Škruemitə Šêjt per Tobiənə sá rojə e kujdes tə mađ pat per tê Êjəli i Tenzot; ju bâə šoḱ nder řugə tə lérga per rojə; e pštoj prei řezikut tə dekəsə, e prei sá reziḱeš tjera tui i bâə šum tə mira.

**P. Č' perlime kena na kah Êjəli i Rojəsə?**

Ǵ. Per trí punə kena perlim per Êjəlin' ə Rojəsə: 1. Me e ndérue tui kênə se âšt ǵiþmonə me né; 2. Me ja diətə tə miratə ḱi na bân; 3. Me pasə uzdajə mbə tê,

ki âšt ndimətari i jonə i puštedəšem, e ki nuk na ləšon doret kuĭ.

**P. Ška na štje nder mênd festa e Êjəve tə Rojəsə?**

Ġ. Festa e Êjəve tə Rojəsə do tə na štîjnə nder mênd perliminə ki kena me ja diətə tə mirenə Tenzot, ki na ká ďanə Êjətə e vet me na ruejtə; ńi stimə tə maďe per špírtinə t' onə, e ńatə ndérə per šoki šojnə, ki tə na ndalinə mas me ďanə škandul, tui ndêjə me né Êjət' e Tenzot.

*Mbəsimi triďet' e ńi.*

Permbî festə tə šêjtit šən Ġon Pagzuesit.

**P. Č' festə lutetə me 24 nə Ķeršuer?**

Ġ. Me 24 nə Keršuer lutetə tə lémit' e Šêjtit šən Ġon ki i þonə Pagzues pse Jezu Krišti dešt me mâřə prei si pagziminə e pêndesəsə n' ujə tə Jordanit.

**P. Kuš âšt šêjti šə Ńon Pagzuesi?**

Ġ. Šêjti šə Ńon Pagzuesi âšt Prîəsi i Jezu Krištit, due me þanə ńaj Šêjt e Profet' i maď, ki kje čue prei Tenzot perpara se me arďə Jezu Krišti, me i predikue popułit t' Israelit kuš ište aj ki do tə vîte, e aštû me i ndêjə gádi e me e ndérue.

**P. A ká ndo 'j sênd tə posáčəme tə lémit' e šə Ńonit?**

Ġ. Tə lémit' e šə Ńonit ká posáče trí punə: 1. Kje šêjtnue nə bark tə s' aməsə sə vet tə šêjtesə š' Elizabetə; 2. I ďa botəsə ńi gazmênd šêjt tui kaldzue se ište afer t' arďunit' e Jezu Krištit (tə Mesiəsə); 3. Tə lémit' e tí kje i mərekułuešem, sidomos pse Zakariəsə, t' et tə šə Ńonit, i erď goja, ki i kište kênə mâřə perpara, e e čili me ju falə ndérəsə Tenzot me atə kangə: Benedictus.

**P. Si e škoj jeten' šə Ńoni?**

Ġ. I šə Ńoni per zakon e škoj jetenə nə škretiə ḱýš nə fəminiə tə vet; zêməra e tí e veprat' e tija kjenə ġiþmonə tə kułueme para Tenzot, sá ġiþ kuš u čuditte, e tui kênə pá mkat e mundote védinə me pẽndesə fort tə šternguešəme.

**P. Si diḱ šə Ńoni?**

Ġ. Šêjti šə Ńon pat ḱortue šum herə Erodinə me hjekə škandułinə, ḱi nepte, sidomos pse pat mâřə per grue tə kunaten' e vet Erodiadenə; prandej Erodi u terbue, e prei idnimit urđənoj me ja preə kryetə šə Ńonit.

**P. Ška do tə dzãmə na prei šə Ńonit?**

Ġ. Prei šə Ńonit do tə dzãmə pervûjtniən' e šterngimin' e vetə védit; me i vûe kambenə šekułit e mářesə tə tí, e me pasə zéł ḱi ġiþkuš ta duen' e ta ńofinə Jezu Krištinə.

*Mbəsimi tríđeť e i dytə.*

Permbł festə tə šə Jozefit.

**P. Kuš âšt šêjti šə Jozef?**

Ġ. Šêjti šə Jozef, ḱi i lutetə festa me 19 nə Marc, âšt nder šêjten mã tə məđaj, âšt Rojəsi i daštunə i Zojəsə sə békueme, babə nə špírt i Jezu Krištit, e Pajtori i posáčem i ġiþ Kišəsə katolike.

**P. Kû ká pasə ndêjə šə Jozefi?**

Ġ. Šə Jozefi ká pasə ndêjə mã tə šûmenə nə Nazaret, ġytet i vogel i Galileəsə.

**P. Č' zánat ká pasə šə Jozefi?**

Ġ. Šə Jozefi, eđè pse ište Deresə tə krajlit David, kje fukaraə, e i duhej me řnue ġáł me mũnd tə krahve.

**P. Ška na mbəson šêjti šə Jozef me atə vorfənim tə vet baškə me Jezu Krištinə e me Zojen' e békueme?**

Ġ. Vorfənimi i Jezu Krištit me Zojen' e békueme e me šə Jozefinə na mbəson se na duhetə me e škoḱə zêmərenə prei lakmiəsə tə ġâəsə, e me bájtə vorfəniminə nə kjoftə þanə aštû prei tə maḋit Zot.

**P. Č' farə lumnijet do tə kénə šə Jozefi nə ḱieł?**

Ġ. Lumnija e šə Jozefit nə ḱieł do tə jétə e nëlt' e e maḋe fort, mbasi šêjtnija e maḋnija e tí nə tokə ká kênə kaḱ e maḋe.

**P. Prá eḋè puštedə tə maḋe do tə kénə šə Jozefi?**

Ġ. Puštedja e ndima e šə Jozefit âšt e maḋe fort, pse Jezu Krišti nə tokə pat pasə šə Jozefinə nə kambə tə babəsə, e i ndigjoj si babəsə sə vet; prandej as sot nə ḱieł s i bân zêmərа me i þanə jo ndo 'j herə kətí šêjtit kúr lutetə per kênd.

**P. Ška do tə bâjmə me fitue ndimen' e šə Jozefit?**

Ġ. Me fitue ndimen' e šə Jozefit, e sidomos me na dalə zot nə fíł tə mórdəsə, na duhetə me ju lutə špeš e me mâřə mbrapa vyrtytet' e tija; e permbî tə ġiþa do tə mařimə mbrapa pervûjtnimin' e tí e durimin' e maḋ ḱi ju štrue ġiþmonə e nə tə ġiþa sêndetə vuləndesəsə tə Tenzot, e tui šestue punət' e veta si ište vuləndesa e atí tə Lumit.

*Mbəsimi tríḋet' e i tretə.*

Permbî festə tə šə Pjetrit e tə šə Pálit.

**P. Kuš janə Apostujtə?**

Ġ. Apostuj ju þonə ńatyne ḱi Jezu Krišti pat zgjeḋə per dišmiəsitə (ispátə) tə mbəsimeve e tə mərekuliəve tə

tija, e me dalə e me predikue Uńílin' e tí nə kater anət' e ruzolimit.

**P. Č' dobiə kena pasə prei predikimeve t' Apostujve?**

Ǵ. Dobija e predikimit t' Apostujve kje se hupne iđujtə, e mbĭ ato vênde kû išinə iđujtə perpara dzûe vênd e šndriti Kryǵa e Jezu Krištit.

**P. Si mûjtne me sjelə šekulinə nə feə tə Jezu Krištit?**

Ǵ. E suełne šekulinə me mərekułiə, me šêjtniə tə vet, tui ḱindrue pá u lođə kuř nder ǵiþ farə tə vštíraš, e tui i bâə bál trimništ dekəsə me temelue Feən' e Jezu Krištit.

**P. Č' festə lutetə me 29 nə Ḱeršuer?**

Ǵ. Me 29 nə Ḱeršuer lutetə festa e tə parəve nder Apostuj, due me þanə tə šə Pjetrit e tə šə Pálit.

**P. Pse kətyne tə dyve ju þonə tə parə nder Apostuj?**

Ǵ. Šə Pjetri âšt i pari i ǵiþ Apostujve e kryet' e Kišəsə Katolike me puštedə, pse kje zgjeđə me êmen prei Jezu Krištit; eđè šə Páli âšt i parə nder Apostuj, pse ká hjekə mũnd mã šum se Apostujtə tjerə, tui hapə Uńílinə, e tui sielə iđultarətə prei Feəsə sə Jezu Krištit.

**P. Kû e nguli še Pjetri Seliən' e vet?**

Ǵ. Šə Pjetri ngrehi Seliən' e vet nə Romə, e atŷ mbas šum travájš e posimeš, ḱi hoḱ, e forcoj tui derđə ǵakun' e vet e tui đanə jetenə per dišmiə tə Feəsə tə Jezu Krištit ḱi pat predikue me gojə. Nə Romə prá nguli e temeloj i šə Pjetri Seliən' e vet; e ǵiþ atá ḱi mbas šə Pjetrit řijnə mb' atə Seliə, janə nə kambə tə šə Pjetrit e janə mirásčiətə e puštedəsə e tə mađniəsə tə tí. Per ketə arəsye Papət' e Romësə ǵiþńi si šə Pjetri, kan Pariənə e Sundimin' e tə tanə Kišəsə Katolik, tui arđə tə tanə Papətə vargue prei šə Pjetrit.

**P. Kuš kje šə Páli?**

Ġ. Šə Páli perpara kje ńi nieri i škruem nə šokniə tə Farizejve, e ište eđè i diəšem. Por ište terbue kundra Feəsə tə Jezu Krištit, e u mundote me forcáde me škimə prei toket êmənin' e Jezu Krištit; kúr ńi ditə, tui bâə ŗugə, ju duk prei kiełet i lumi Jezu Krišt, e e þiři e e sueł prei védit me ńi mərekułiə tə mađe; e sá kje perpara kundra Krištit, ak mã zéltár u bâə mbrapa, e Apostuł i mađ e i permêndunə, tui predikue Uńíłin' e Krištit per ġiþ vênde.

**P. Pse lutetə per ńi ditə festa e šə Pjetrit e e šə Pálit?**

Ġ. Lutetə baškə per ńi ditə festa e šə Pjetrit e e šə Pálit pse tə dy mbə ńi ditə đanə jeten' e vet per Feə nə Romə: šə Pjetrin' e kryġəzuene e šə Pálin i préne kryetə.

**P. Ška do tə dzãmə prei ġiþ Apostujš?**

Ġ. Do tə dzãmə prei siš me hjekə keķ me ġiþ vułəndet tə zêmerəsə per daštəniə e per lumniə tə Jezu Krištit; e prep do tə dzãmə prei siš me daštə Jezu Krištinə me ġiþ zêmerə, me ġiþ špírt e me ġiþ fukiə t' onə.

**P. Ška do tə bâjmə nder festa tə tyne?**

Ġ. Do t' i falena ndérəsə tə mađit Zot, ki na ká þiřə nə Feə tə vet per gojə e me mûnd t' Apostujve, e do t' i lutena me i dalə zot feəsə kundra anəmikve tə šêjtesə Kišə.

*Mbəsimi tríđeť e i katertə.*

Permbï festa tə šêjtnave Pajtorə tə Diečezeve.

**P. A ká ġiþ i cili Diečez Pajtorin' e vet?**

Ġ. Po ġiþ i cili Diečez, e ńeti e nə Škypəniə ká šêjtinə Pajtorin' e vet.

**P. Pse ǵiþ i ciłi Diečez ka Pajtorin' e vet?**

Ǵ. Ǵiþ i ciłi Diečez ká Pajtorin' e vet me pasə mbə tê ńi ndermjetəs tə posáčem per tə i maði Zot, e ńi pasḱyrə tə posáčəme me škue mbas ǵurməve tə tija.

**P. Mi kaldzò Pajtorət' e Diečezeve tə Šḱypəniəsə?**

Ǵ. Arǵipeškəvija e Škoderəsə ká šə Štjefəninə, ḱi bje tə dytenə ditə nder Kəšndela; Arǵipeškəvija e Tivarit ká šə Ńerginə, ḱi bje me 23 nə Príł; Arǵipeškəvîja e Duřəcit šəna Prêndenə, ḱi bje me 26 nə Kořik; Arǵipeškəvîja e Škupit Ndimen' e Zojəsə sə békueme, ḱi bje me 24 nə Mãj; Ipeškəvîja e Nenšátit šə Məhílinə, ḱi bje me 29 tə Štatorit; Ipeškəvîja e Léžəsə šen Kołinə, ḱi bje me 6 tə Đetorit; Ipeškəvîja e Pultit, prep šən Kołinə; Abacija e Merditəsə šə Łeždrinə, ḱi bje me 11 nə Mãj.

**P. Ška do tə bâjmə diten' e Pajtorit tə Diečezit?**

Ǵ. Diten' e Pajtorit tə Diečezit do t' a mbájmə, si âšt perńimênd dita e ńi šêjtit ḱi i maði Zot ká lanə si nə ḱiəł mə kəḱyrə atə vênd e me ja ḱitə perpara tə Lumit nevojət' e tija. Do tə ja porosisimə prá atí šêjtit tə barđə lulzimin' e Feəsə nə Diečez tə tí, špírtnat' e ǵindesə, ḱi Zot' ynə i ká lânə porosiə; e eđè nevojət' e šekulit t' atí vêndit mbas vułəndesəsə tə Tenzot. Por do tə ruhena sidomos prei ńi mãřijet ḱi mûndetə me i hîə nə trũ kúi, me mêndue se kəto festa tə məđá s mund tə lutenə mirə pá u mbəleđə miḱesija prei ǵiþ anəš e pá e teprue mbə hae e nə pie.

*Mbəsimi tríđeť e i pêstə.*

Permbĭ festə tə ġiþ Šêjtnave.

**P. Pse kje vûe festa e ġiþ Šêjtnave?**

Ġ. Festa e ġiþ šêjtnave, ki lutetə tə parenə ditə tə Nandorit, kje vûe me ndérue ġiþ Šêjtnitə, sidomos ńatà ki dihenə; me ju falə ndérəsə Tenzot ki i ká šêjtnue nə tokə šerbətorət' e vet, e ju ká đanə nə kieł ńi lumniə tə mađe; e me na đanə né zêmerə me škue mbas tyne.

**P. Ška do tə na zẽmərojnə me mâřə mbrapa Šêjtnitə?**

Ġ. Me i mâřə mbrapa šêjtnitə, do tə na zêmerojnə ńikətò mêndime: 1. Se eđè atà kan kênə tə ligštə e me kunderštime si na; 2. Se atà me hír tə Tenzot u bãne šêjten me ńatà šarte e ńatà punə ki eđè na i kena nə dorə; 3. Se per meritime tə Jezu Krištit eđè né na âšt premtue ajò lumniə, ki gəzojnə teš nə Pařĭz.

**P. Pse lutetə me ġiþ atə lulzim dita e tə Šûmave?**

Ġ. Dita e tə Šûmave lutetə me lulzim tə mađ, pse peršîən ġiþ festat' e motmotit, e âšt šymtyra e ńasájə festə tə pásosəme ki Zot' ynə bân nə kieł me ġiþ šêjten baškə.

**P. Č' farə mêndimit dišron Kiša šêjte me na štîə nder mênd nə Mešə ki þohetə diten' e tə Šûmave?**

Ġ. Nə Mešə t' asájə ditə Kiša šêjte na štje nə zêmerə gazmênd e uzdajə. E ńimênd nə Lekcje t' asajə Mešə na difton Pařĭzinə plot me šêjten ġiþ farə vêndeš, kómbit e kohəš; e n' Uńíł na vên para sỹve vyrtytet' e tyne ki t' i mâřimə mbrapa me vepra per me mbəřîətə eđè na nə lumniə tə Pařĭzit.

**P. Ška na štje nder mênd Kiša nə Vespera t' asájə ditə?**

Ġ. Nder Vespera t' asájə ditə Kiša n' a ńálə nə zêmerə diširin' e Paŕïzit, e na štje nder mênd se na nə ketə tokə jena štegtarə sikúr dikúr populi i Tenzot nə robniə tə Babilonit; e se sikúr atà me lot per faḱe dišrošinə me pštue prei asò robnijet e me vojtə nə ġytet tə Ruzalêmit, ńištû eđè na do tə dišrojmə Ruzalêmin' e lumnuešem tə ḱiełəsə, ḱi â Paŕïzi.

*Mbəsimi i tríđeť e i ġaštə.*

Permbï ditə tə dekunəve.

**P. Č' festə lutetə ńi ditə mbas tə Šûmaš?**

Ġ. Ńi ditə mbas tə Šûmaš âšt dita e špírtnave tə Burgatorit, m' u lutə per tà.

**P. Pse â vûe ńi ditə m' u lutə per špírtna tə Burgatorit?**

Ġ. Â daə dita m' u lutə per špírtna tə Burgatorit, me diftue se tə kəštênətə ḱi janə ġálə mbï tokə, e špírtnat' e Burgatorit e Šêjtnit' e Paŕïzit, tə tanə janə ńi Kišə e ńi šoḱniə e vetəme, e se tə tanə jena vłazenə nə Jezu Krištinə.

**P. Kiša a e ká lutə Zotinə ġipmonə per špírtna tə Burgatorit?**

Ġ. Ḱýš nə filim Kiša ká lutə Zotinə per špírtna tə Burgatorit ditenə ḱi diste kuš e krye motmotit, nə Mešə šêjte; por nə vjetə ńi miə šêńoj ńi ditə posáče per tə ġip tə dekunə me i đanə ndimə tə tanəve baškə.

**P. Ška do tə bâjmə na diten' e tə dekunəve?**

Ġ. Atə ditə do tə lutena per atà ki i kena pasə ġak e ġinîə, per mik, per bãmirə e per ġip špírtna, ki ġindenə nə Burgatuer.

**P. Me se mûndena me ju lécue mũndinə špírtnave tə Burgatorit?**

Ġ. Mûndena me ju ðanə ndimə špírtnave tə Burgatorit, me uratə, me ləmožə e me č' farə do vepret tə mirə, por sidomos mə Mešə.

**P. Č' ařəsye do tə na bâjnə m' u lutə per špírtna tə Burgatorit?**

Ġ. Kater ařəsyena sidomos do tə na bâjnə m' u lutə per Burgatorə: 1. Ndéra ki i apimə Tenzot, ki i do zêmərа fort m' u lutə na per ta; 2. Daštənija per ta ki janə kênə t' onətə dikúr, e sot janə nə nevojə; 3. Ġýġi e e drejta, pse šum herə na jena nə ġâə e nə mũnd tə tyne; 4. Vet' e mira e jonə, pse ška tə bâjmə per ta, ká me na u šperblye nə ketə jetə e nə tjetərenə.

**P. Pse vêhetə kryki nder voře?**

Ġ. Pse tui kênə kryki šêji i kəštênimit, me tê diftohetə se n' atə vênd pušojnə eštnat' e ńi tə kəštênit, ki me uzdajə pret ditenə kúr kan m' u ńálə ġip tə dekunitə.

# Məsała e sêndeve.

## Mbəsimi i kəštênə per rênd tə katertə.


Fake

**Pjesa e parə** . . . . . 3

Permbĭ Hyjndériminə, o ndérimin' e Tenzot . . . . . 3

Mbəsimi i parə . . . . . 3
Mbəsimi i dytə . . . . . 5
Mbəsimi i tretə . . . . . 6
Mbəsimi i katertə . . . . . 8
Mbəsimi i pêstə . . . . . 10
Mbəsimi i ġaštə . . . . . 11
Mbəsimi i štatə . . . . . 14
Mbəsimi i tetə . . . . . 16
Mbəsimi i nândə . . . . . 19
Mbəsimi i ðetə . . . . . 22

**Pjesa e dytə** . . . . . 25

Permbĭ festa tə Jezu Krištit Zotit t' onə . . . . . 25

Mbəsimi i ńimbəðetə . . . . . 25
Mbəsimi i dymbəðetə . . . . . 26
Mbəsimi i trembəðetə . . . . . 28
Mbəsimi i katermbəðetə . . . . . 30
Mbəsimi i pêsəmbəðetə . . . . . 31

Faḱe

Mbəsimi i ǵaštəmbəđetə . . . . . 33
Mbəsimi i štatəmbəđetə . . . . . 39
Mbəsimi i tetəmbəđetə . . . . . 41
Mbəsimi i nândəmbəđetə . . . . . 42
Mbəsimi i ńizetə . . . . . 44
Mbəsimi ńizet e ńi . . . . . 46
Mbəsimi ńizet e i dytə . . . . . 47
Mbəsimi ńizet e i tretə . . . . . 49
Mbəsimi ńizet e katertə . . . . . 50
Mbəsimi ńizet e pêstə . . . . . 52
Mbəsimi ńizet e ǵaštə . . . . . 53
Mbəsimi ńizet e štatə . . . . . 54
Mbəsimi ńizet e tetə . . . . . 57
Mbəsimi ńizet e nândə . . . . . 58
Mbəsimi i triđetə . . . . . 60
Mbəsimi triđet' e ńi . . . . . 62
Mbəsimi triđet' e i dytə . . . . . 63
Mbəsimi i triđet' e i tretə . . . . . 64
Mbəsimi tríđet' e i katertə . . . . . 66
Mbəsimi tríđet' e i pêstə . . . . . 68
Mbəsimi i tríđet' e i ǵaštə . . . . . 69

BKSH